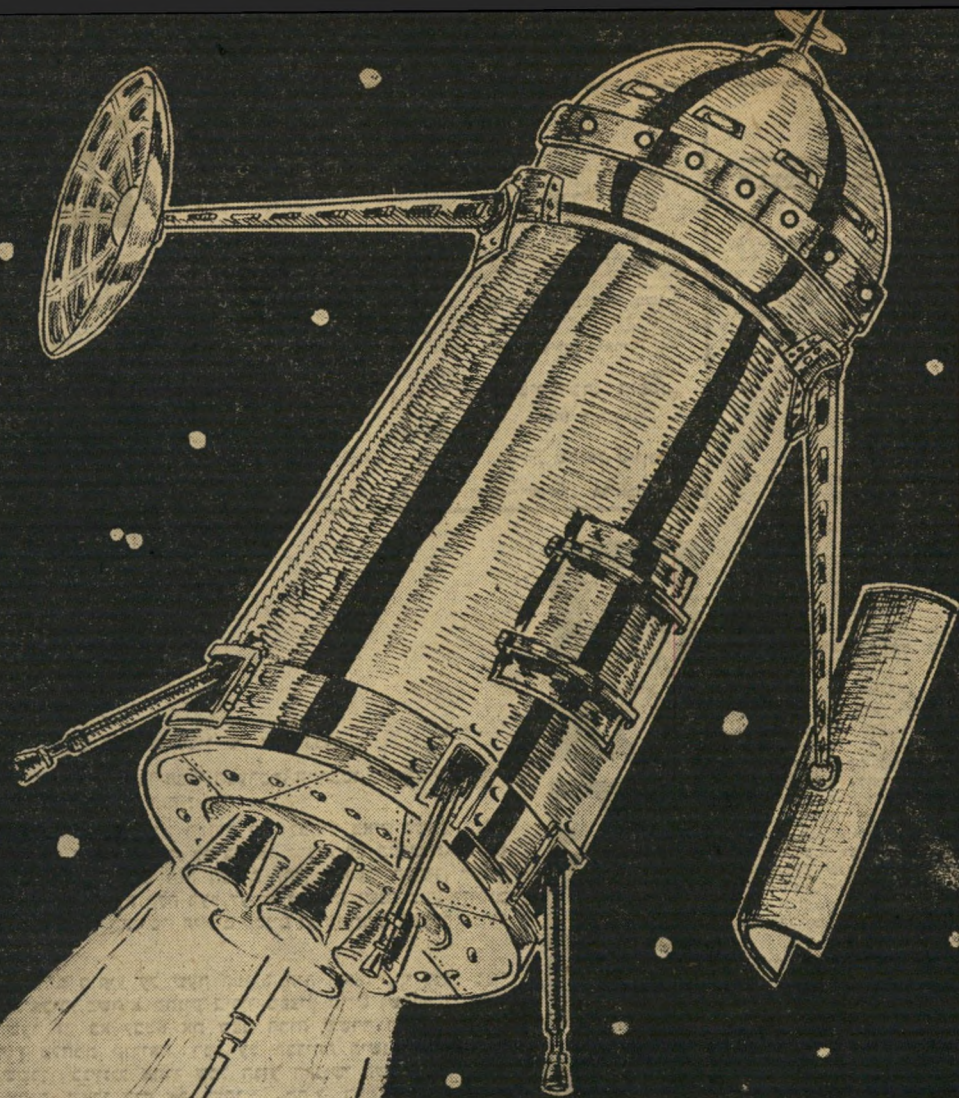

העולם הזה

כובשי החלל

תוך 50 שנה, מיסה ראשונה לירח
(ראה רפורט'ה)

השבועון המצויר לאינפורמציה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב
(ליד תיאטרון "אח"י")
ת.ד. 136, טל. (ומני) 66785
מען למכרים: "עולםספר"
משרד המערכת בירושלים.
רחוב דוד הפלך (יוליאנו).
פול משרד הפעלה.

מיכאל אלמו, ניצח נבי, ירוחם נב, תמר תדמור, יחיאל בשן
משתתפים קבועים:
פרנצה גרובנר, רפאל חייט, אוסקר מאור, פיליס טיארי, צבי שש.
ראש-מערכת, ירושלים: מ"מ ראש-מערכת, חיפה:
דוד רובינר
סופר-חזן:
מוניס נייקובס, נבריא דנון, יצחק המאירי, שמואל מירון
הפז"ל: העולם הזה בע"פ, דפוס ישראל, תל-אביב

מכתבים

הפצצה והרית

אשר למכתבו של משה בראש (העולם הזה 790), הפרות בחשיבות הפצצה, אולם אף העתיר נות לא תגישנה את המאורע די הצורך.
יהודה נבאי:
כשנפלת הפצצה במערכת קבעתם מיד כי הדתים זרקו אותה. אני מקוה כי, אם העתיר יובהר אי פעם, תוכחו שאין **זדבר כך**.
טוב היה אילו הייתם מפסיקים בקו הכתוב של עתונכם. לא תתכן אחרות שמית כאשר יש נגודים כפי גרולים בין הדתות והערכים. ליהודים תרי בות עתיקה, לערבים בורות עתיקה.
אוהד העתון, תל-אביב:
אם אתם חושבים שנוער דתי זרק את הפצצה, הרי זה מניע לכך. במאמרכם אתם תוקפים את הדתים (אף על פי) שאינני יכול לתאר לעצמי איזה עול עשו לכם. אם יורקו שנית פצצה, הרי כך מניע לכם שוב.
א. איתן, חיפה:

את מי לקרב?

לפי דעתכם, הדרישה לקרב רחוקים היא פתוח חשובה מן ההכרח לקרב קרובים... שנתהקרו רצוי שתתפשו דרכים לקרב את הנוער מערבי, שונות, להרוס את המחיצות בין תימני, ספרדי ואשכנזי. תפקיד זה הוא חשוב מאד יותר מעשי מאשר רכישת ידידותו של רבתי כמאז. (העולם הזה 788).
א. פורמן, יפו:
הכרתי את ריבחי כמאל בעת שעברנו יחד במסגרת המנדט. הוא הראה כשרון ניכר בלימוד ערבית ועברית. הוא ניסה לקרב את שני העמים באותה תקופה.
את הניגוד בין שרדיו לעמדתו, או, יש ליחס לשני נורמים: לחץ הסביבה בה הוא נמצא — תמיד סבל מאיכות עמו משום שהראה עצמאותו בחלק מחשבתו. הוא מצא מקלט בחברת ירדנים ויהודים. יש להתייחס אליו כאל אנוס הנאלץ לעשות את השמחות הערבים כלכוש עברי.
אפשרות שניה היא, כי אברהם תקווה לשלום בין העמים. ייתכן אף כי מעולם לא הייתה כוונתו כזו ולמעשה תמיד היה ערבי לאומני. לדעתו אין להקדיש לו תשומת לב רצינית.

נתן ריבוא, רחובות

מעורר לא האונתי לריבוי כמאל אך תמיחתי על מכתבו של יצחק שראבאן (העולם הזה 790) ההוראה נהר על קרייני קול ישראל. מי יתן ובני ישראל כולם יירבו בקרייני קול ישראל. אני מוצא שום פגם במכתב ובהיגוי שלהם.

טוביה טהר, ירושלים

הפסדים והרגומנות
ראיתי את תמונתו של שולמית נלכר, (העולם הזה 782). איזו נקמה! נושא מצוין לסלל שהיית קורא לו: "ישראל", אגב, האם יש פסלים ביש"ר? עד כמה שזכור לי מן התנ"ך אמנות הפיסל אסורה לפי הדת היהודית.

זונדר שקולניק, ניו-יורק
הקורא שקולניק יכול להרגע, יש פסלים בישראל. על כל פנים, אנשים הטוענים שהם פסלים.

מנחם בתי שקוזה?

מאמרכם על ארון נרץ (העולם הזה 790) היה בלתי שקול. מדוע אין לארון נרץ חלק בים? אבקש תשובה.

עפרה גרוסמן, הרצליה
אין לשער כי אדן יקבל עתה מאיזו שהיא ממשלה תעודת קצין, או ימאי אחראי.

רצוני לציין כי מאמרכם על ארון נרץ היה חרי צדדי. אין הוא הולם אהבם. כדאי כי תשמעו את הצד השני. בודאי ימצא האיש אשר ימסור לכם את הפרטים.

ש. צ., נתניה
העולם הזה שלח את המאמר, כרגיל, לצד השני, שלא מלא בו מה להעיר עליו.

היחס לערבים
לפני עשרה חודשים התחלתי ללמוד עברית. חפשי תי עתון אשר יציג בפני את ההווי בארץ, ולא תעמולה מפלגתית. מצאתי את עתונכם, אם כי אינני מודעה תמיד עם תכנון.

אתם היתירים המתחמים לעולים החדשים בצור רח אנושית. אין אתם מתעלמים גם מן הצדדים השלימים של הבעיה. עתונכם חייב להרחיב כבדיו קת בעית הקליטה הכלכלית והרוחנית של העליה החדשה.

אמרן וולגה, מעברת הירטוב

הרמיון והאמת
הפרטים על כוואי ארצה (העולם הזה 789) היו מדויקים לא רק כמובן הטכני, כי אם אף מבחינת ההלחץ הנפשי. איני יודע מי ספר לכם את הפרט

במו עיני

החל מגזיון זה יחדל מדור "במו עיני" להופיע כמדור שבועי. יפורסם אחת לחודש.

נים על דבר הגיענו ללוד. והה בכתבה כשרון וומיון עתונאי, ולא נשאר לי אלא לאשר את נכונות התאור.

שלום זיסמן, חבר הכנסת

ניר, ספרות וזוויות

כרצוני להפנות את תשומת לבכם לחוברת אשר הופיעה בימים אלה בשם כרמלה הפסודנית. החוברת מקללת, ליעת, את הנוער ועוסקת בשטר יות. אין לספור זה כל תוכן או חזיון. להוצאות הספרים אין ניר; להדפסה ולחומר כזה יש?

העולם הזה שותף לשאלתו של הקורא בהיר.

סדום בסדום

משה אלזי שכח (העולם הזה 790) כי במחנה כביש סדום קיים נושא ושמו נרשן. נרשן זה, הממלא את תפקידיו מטעם מ. ע. צ. ממיל מורס על העובדים, מספר פועלים, מעסיק 50 אחוז מוע"ל לים דרוזים, בו כומן שפועלים יהודים משועים למקומות עבודה, וכל זאת למען האדריט שמו.

אורי, תל-אביב
גרשון אוסטרובסקי הוא ספקח מחנות הע" בודה של מ. ע. צ. בכביש סדום, אשר להע" סקת דרוזים טועה טועה אורי; זה חדשים רבים שמו, ע. צ. חולה להעסיקם נוכח האב"ט שלה בישובים העבריים.

המציאות מוזרה מן הרמיון
ספור ההורש האחרון (העולם הזה 790) מצא הפעם חן בעיני. מי האיש שתרד לעומק הזה של ההווי הכבוצי?

בן משק
ז. בוחק (לא ז. בורק כפי שפורסם בטעות), הוא איש משק ותיק, לשעבר בן חמדה בעמק בית שאן.

אינני יודע אם ידוע לכם שספור ההורש אינו ספור כי אם מעשה שהיה. לדעתי אין זו דרך להפסיד חבר, ואם ידעתם שהספור הוא אמיתי — חומר טקט היה זה מצויכם לפרסם אותו.

יהודה מונק, גבעתיים

סיסמאות ומעשים

בקשר לכתבה פורגא, פיונג ינג ועיתונות, נדמה לי שאין כמותה כמחצה את כל הצביעות במלל של "אחתה עמים", "פועלי כל הארצות התאחדו" ועוד סיסמאות של סוציאליזם אשר שני העיתונותיים מאמינים בהן. עין הורד, אשרות יעקב, נבעת השלישה ועוד, יכולים ללמדנו מהי מרת האמת שבסיסמאות אלו ועל אופים של האנשים המשתמשים עים אותן, על אכזריותם של אלה המשתמשים נכסות ירדים רבים למען אלילים המפצלים משפחות בי שם רעיונות זרים שאבד עליהם כל.

יהודה הררי, חיפה

ההר הוויד מפעל

העולם הזה (796) כותב: "קומץ אנשים, ש" ניסו להתמודד, בראשם המפקח בדרור ממשדר הבריאות, העלו חרם, רשימתם הבלתי מפלגתית נחלה כשלון". הבלקו למען אגור בלתי מפלגתי של עובדי המברנה קבל שני מנדטים (מתוך 31). מפ"ם, אגודת ישראל קבלו אותו מספר (של מנדטים).

יוסף בדרור, ירושלים

מחירי בתי-הקדונות

חקירתכם על בתי-הקדונות (העולם הזה 790) לא השאירה ספק בקרבי כי תביעותיהם של בעלי בתי-הקדונות הן בלתי-הקדונות. הם מולאים בגלוי בקהל הדוכן, נוהגים להעלים כרטיסים וזלים ומי ציעים למכירה כרטיסים יקרים.

על בעלי-הקדונות להראות יותר יחס ללקוחות תיהם ולשכנע את הצבור בצורה בולטת שאומנם מפסידים הם מעסק זה.

דוד גבן, ירושלים

בית אורן

ההיוונים שלכם ערוכים בדרך כלל בטעם ומער רים ענין אך בחירות השמות (העולם הזה 791) עברתם את כולו הטעם הטוב. כחנתי לשאלה מבי 6 שהתשובה לה היא בית אורן. אינני מאמין שהתכתנותם התבדה על חשבון המקרה. נראה לי שיש בזה חומר טקט שבמקצת מחשבת אפשר היה למנוע אותו.

מנחם רגב, באר-שבע

על את תכניתיה המוצ' הרות.
חירו חקלאי
מה עדיף? זריעת בצל
באדמה קלה, או שתילת
חטה באדמה כבדה?
(התשובה — המפתיעה —
בשבוע הבא)
הציור **כחמשיים**
הציור הגבוהה ביותר ב"עולם".

המחשבה **החמשיית** לא
נוראה. אפשר (להמשיך).
אפשר להמשיך להמשיך
אפשר לסבול, מה, עוד
לא נגמר? הסוף רע
מאד.
הסימן % הוא טעות דפוס.
השור של חנור
בקרב הציורים הכלליים
שורות תדהמה.
נודע כי מנהיגי המפלגה
זוממים להוציא אל הפו'

(המשך בשבוע הבא, ביחד עם הבדיחות הטובות).

העולם הבא

השבועון המצויר לאינפורמציה

קורא (של עתון) יקר
אין מלים בפ"י

המסור בהמשכים
ישבנו שם שלשתינו והד'
לקנו נר. לפת'
(המשך יבוא)

קולנוע: סרטים
כדי להקל על מיון הסר'
טים, יונהגו חטימותי ה'
באים: * סרט רע מאד.
! רע מאד מאד. ס לא
כל כך רע. + לא כל כך.
+ לא כל כך.

המחשבה **החמשיית** לא
נוראה. אפשר (להמשיך).
אפשר להמשיך להמשיך
אפשר לסבול, מה, עוד
לא נגמר? הסוף רע
מאד.

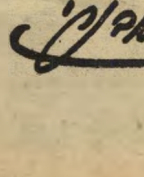
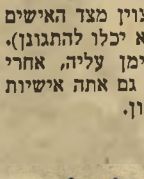
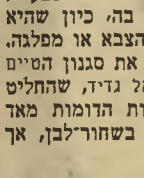
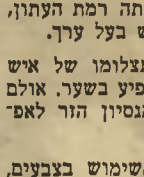
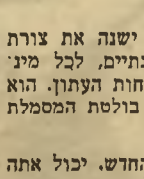
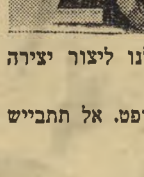
הסימן % הוא טעות דפוס.
השור של חנור
בקרב הציורים הכלליים
שורות תדהמה.
נודע כי מנהיגי המפלגה
זוממים להוציא אל הפו'

(המשך בשבוע הבא, ביחד עם הבדיחות הטובות).

המחשבה **החמשיית** לא
נוראה. אפשר (להמשיך).
אפשר להמשיך להמשיך
אפשר לסבול, מה, עוד
לא נגמר? הסוף רע
מאד.

הסימן % הוא טעות דפוס.
השור של חנור
בקרב הציורים הכלליים
שורות תדהמה.
נודע כי מנהיגי המפלגה
זוממים להוציא אל הפו'

(המשך בשבוע הבא, ביחד עם הבדיחות הטובות).

בעוד 47 שנה יגיע לסופו האלף השני מאז לידת הנוצרי. לפני תאריך זה יפרוץ בן האדם את כבלי כדור הארץ. הוא יבקיע לו דרך אל ה"חלל החופשי". ייצור כוכבי לכת חדשים, יגיע אל הירח. כמעט כל אנשי המדע תמימי דעה שהדבר יקום. הויכוח מסביב לשאלה: מתי?

האנשים מסוגו של פון־בראון, משני עברי מסך־הברזל החלו מפתחים את התכניות האגדתיות ביותר, טענו שהן בנות ביצוע מיד. פון־בראון הציע להקים כוכב־לכת מחוץ לאויר כדור־הארץ, ממנו ישלחו חלליות אמריקאיות פצצות־אטום מודרכות־מרחוק אל כל מקום רצוי בעולם. כן הציע ליצור כוכב מלאכותי שידלק בשמים לתושבי הגוש הסובייטי, ישמש בעיניהם סמל מאיר לחרות האמריקאית. אנשי מדע אחרים הציעו ליישב כוכבים רחוקים, לשנות את מקומם בשמים, לבצע מיבצע אדיר של שיקום כוכבים "נחשלים".

כיצד יתקיים אדם בחלל? אולם בראש החלומות עומד מיבצע "צנוע" ומוחשי: החזון של המסע אל הגוף הקרוב ביותר בחלל: הירח. מבחינה תיאורטית שוב לא נותרה שום מגיעה לטיסה זו. אולם קיימים מגיעים מעשיים רבים, המהווים סלע מתקוות בין פון־בראון ויריביו הרבים. רוב אנשי המדע טוענים שפון־בראון מנסה לדלוג מעל לש"באים הכרחיים, שהוא רותם את עגלת המטרה לפני טוס הביצוע. הם דורשים להימנע ממעשים פזוים ותוכניות רבות־יומרה, להתקדם במקום זה צעד־צעד, מנשק־הסילון הקיים כבר (העובר גם הוא את גבולות הדמיון של האדם הפשוט) אל הסילוניות של מחר, לקראת החלליות של מחרתיים.

התקלות הגדולות שיש להתגבר עליהן, בטרם יפרוץ בן־אנוש אל החלל הריק, הן רבות. בראש הדאגות עומד האדם עצמו. כיצד יתקיים בחלל? בתוכניתו של פון־בראון ובסרט ההוליוודי מיטה לירח יטייל האדם בחלל כשהוא לבוש בחללבוש קל ויפה. אולם המומחים פוסלים אפשרות קלה זו. הם כבר המציאו חללבוש המסוגל בקושי לקיים טייס מגביה טוס משך עשר דקות חסרות חמצן. עוד אין הם רואים אפשרות להמציא חללבוש שיקיים אדם בחיים משך שבועות רצופים בחלל הריק, יתן לו אפשרות להתנועע ולעבוד חופשית. פתרון הנראה להם: להקים על הירח כיפה שקופה אדירה, שמתחתה יתנהלו חיי אדם באוויר מלאכותי.

התקלה השניה היא מכנית. כדי לפרוץ את האטמוספירה של כדור־הארץ יש צורך בסילוניות עצומת־ממדים. אם יהיה גודל הסילוניות כגודל אנטי־ענן חריש, ויכל להגיע אל החלל הריק רק חלק שגודלו יהיה כגודל מכונית קטנה, כל שאר הנפח יהיה דרוש לחמרי־הדלק בלבד. המחיר של סילוניות כזאת יגיע למל"יונים רבים.

תקלה גדולה עוד יותר: כבר לקלעי הסילון הנוכחיים, בעלות המהירות הצנועה של כמה אלפי קמ"ש, קשה למצוא מתכת המסוגלת לעמוד בחום האיום, הנוצר עקב הסיסה המהירה. אינו מתכת תעמוד בחום הדמיוני שיהוצר עם טוס סילוניות המחר? וכיצד יוכלו בני אדם להתקיים בתוך סילוניות כזאת? פון־בראון ובני דעתו מחייכים בבטחון, טוענים שיש להם תשובות לכל התקלות האלה. אולם אין הם יכולים לפרט אותן באוזני הציבור הרחב. כי כל הפרטים האלה חלים גם על כלי הנשק החדשים, הכפופים לחוקי הבטחון של המדינה. האיש הפשוט יצטרך להימנע מחמת דעת, להמתין עד שקומץ אנשי־המדע, המחזיקים בידיהם את גורל הכוכבים, ישלימו ביניהם. אולם הוא יכול לסמוך על הדעה הכללית המינימלית: הטיסה לירח אפשרית, והיא תצא לפועל בתקופת חייהם של בני האדם אשר יחולו בשנת 1953.

בעמודים הבאים מגיש "העולם הזה", זו הפעם הראשונה לציבור ה"קורא־עברית, את תאורו של איש מדע מוסמך, המפרט את הצדדים המדעיים של הטיסה לירח. להלן תמצית מחקרו של ורנר פון־בראון. מנהל מכון הצבא האמריקאי לפיתוח קליעים אודרכים כפי שהת־פרסם בשבועונים אמריקאיים, בתוספת סיירת התמונות אשר צוירו, בהדרכתו האישית של המחבר, עלי־ידי ציירי השבועון "קוליריס".

(ראה שער). לפני שנתיים, עם הסתיים המחצית הראשונה של המאה העשרים, הודיע מוסד אמריקאי בהלצה, שהוא מקבל הומנות לטיסה הראשונה אל הירח. תוך שבועות מעטים הוצף ב־25,000 הומנות מכל פינות העולם, כולל ישראל. ההיתה זאת הוכחה נוספת לתמימות המין האנושי? לא. היה זה ביטוי למצב הרוח החדש המרחף על פני כדור הארץ, הגעגועים אל ההרפתקה האדירה אשר במרחב הגדול, האמונה שהרפתקה זו קרובה לביצוע.

בארצות הברית גדל דור שלם על ברכי חזון זה. ילדים, שעוד לפני שנים מעטות הסתובבו בחליפות של בוקרים, ביום עתה לכל מדים פרט לחללבוש. בספרי הילדים, בסיפורים המ־צוירים, משתוללים חלליות, משמידים איש את רעהו בחלל־יורים. הולכי־כבר הוציאה סרט חלל ראשון ואחריו באו רבים אחרים. אוניברסיטת הרוס' הודיע חגיגות שחלליות סובייטיות יהיו הראשונות שינחתו על הירח, תוך 50 שנה.

אפשר להשתתף מצב רוח זה רק לאותם כיסופים מסתוריים שתקפו את בני אירופה המערבית במאה ה־16, המריצו את קולומבוס לעבר יבשת חדשה ואת וואסקו דא־גאמא לעבר הים הדרומי. זה עתה גילתה האנושות שאין היא חיה על מישט, אשר בני אנוש נועצים עלולים לנסות מקצותיו, אלא על פני כדור מסתובב, הנע מסביב לשמש.

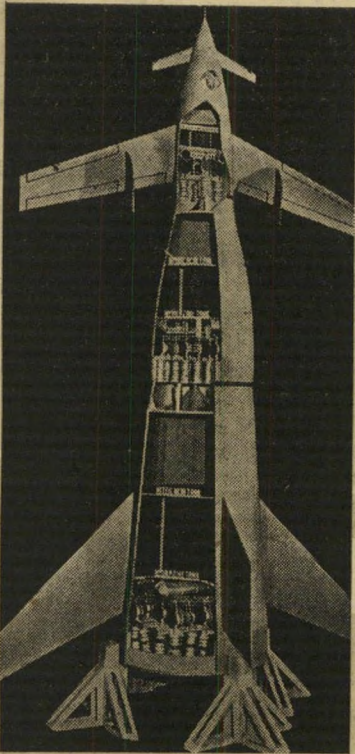
כשם שאו השתנו כל מושגי העולם, הדת, המוסר והתבונה, כן תשנה המהפכה הגדולה של החלל את מושגי המאה ה־20. תיהרס ההשליה כאילו חי האדם על אדמתו המוצקה, כשמעל לראשו השמים הכחולים והכוכבים המבריקים כחלונות ברקיע. האדם יתרגל למחשבה שהוא יצור מבוסל על פני כדור זעיר, המתנועע ללא מטרה בין מיליארדים של כדורים דומים, המ־חפים גם הם ללא תכלית והגיון בחלל אינסופי. השמים הכחולים שוב לא יהיה מעטה אלוהי, אלא מרחב אדיר הקורא לכובשיו, מרחב אשר חלליות תעבורנה בו במהירות של עשרות אלפי ק"מ לשעה, כשם שאניות חוצות כיום את האוקיינוס באיטיות של כמה מאות ק"מ ליום. סכסוכים על כמה מאות קמ"ר, תגרות בין עמים קטנים, אפילו מלחמות בין יבשות, גראות כשריד מימי הביניים לעומת האינסוף הגדול הזה.

כוכב חדש בשמים. ישנו הבדל אחד בין ימי קולומבוס ובין שנת 1953. גילוי עמד על המוקד, סיכן את חייו כשאמר את המילים ההיסטוריות: "ואף על פי כן, נוע תנוע (האדמה)!" אולם החללנים של 1953 יושבים במוסדות מחקר עשירים, מנהלים מיבצעים העולים מליוני דולרים ורובלים, מתוכננים על החוונים האגדתיים ברצינות ובקול רם. איש אינו צוחק להם. ראש הדוברים הוא גרמני תוקפני, בעל תואר אצולה. ורנר פון־בראון, שנתן להיסלר את הוויז, קליע הסילון המפורסם שפרץ את גבול האטמוספירה וירד על לונדון. הוא לא השיג להיסלר נצחון (להיפך, מיבצעו מנע בעד היסלר הקדשת אמצעים מספיקים לפיתוח מטוסי־סילון צנועים יותר, שהיו יכולים למנוע את ההתקפה האנגלו־אמריקנית), אולם הוא פרץ את החלון הראשון לחלל.

כשפלו הרוסים והאנגלו־אמריקנים לתוך גרמניה, נערך ביניהם מרוץ מסורף על כיבוש אנשי המדע הנאציים. הרוסים תפסו את מייצרי הצוללות, האמריקאים כבשו את ורנר פון־בראון, הסילו עליו לנהל את ייצור קליעי הסילון למלחמת העולם השלישית.

כוכב לכת נולד

36 טון מכל סילוניות. כשיגיע מטען החמרים הראשון, תחל בניית שלל החלליות המיועדות לטיסה אל הירח. האספקה לא תאוחר בתוך בסיס החלל אלא תרחף מעליו. אין כל צורך להבטיח את האספקה. הסיבה: כוכב הלכת המלאכותי, עליו אנו נמצאים, סובב את הירח במהירות של 24000 ק"מ לשעה; במהירות כזאת נעלם כוח משיכת האדמה, העצמים לא יפלו ומהירותם לא תואט כיון שאין כל התנגדות לחץ האוויר. זה חל על כל עצם אחר המובא לבסיס החלל, באותה מהירות: כדור החללית ליד בסיס החלל חייבת הסילוניות להעמיד את מהירותה על 24000 ק"מ לשעה, ואז הופכת גם היא למעין כוכב-לכת.

שבועות עוברים: מלאכת פריקת סילוניות המשא נמשכת. המפעל משתרע על פני כמה קילומטרים מרובעים. השטח זרוע סונות ציוד: רקעי אלומיניום, מיכלי דלק מחומרים פלסטיים ומגיליון, מגוונים, משאבות טורבינות, עשרות שקיקי-גיליון המכילים את הדלקים הנוצרים ביותר. זהו מחנה מטיל אימה, אך לא על בוני חללית-הירח. העבודה נמשכת במרץ.

העובדים מחוללים פלאות, בהתחשב בכך שולים העומדים בפני אדם הנאבק בגורמי החלל. האנשים מתקדים לאט. מכבידים עיניהם: החללבושים, המצוידים במכשירי מיוג אוויר, מיכלי חמצן, אלחוט ומנוע סילוני זעיר. העבודה מגעת, למרות העובדה שהעצמים חסרי המשקל יש להם התמך פועל המזין כפיס אשר משקלו טון יצליח בכך, אך גם עליו לנוע. כיון שכוח ההתמך שלו קטן מזה של הכפיס, הוא נע אחורה יותר מאשר הוא דוחף את כפיס המתכת קדימה. הסילוניות האישית מסייעת לעבודה אך אין די בה בלבד.

חלקים כבדים יותר מועמסים על רכבי-חלל: מוניות זעירות המיועדות לנסיעות קצרות אל מחוץ לבסיס החלל. שלד-החללית מקבל צורה, ועתה מתחילים להגיע החמרים הפלסטיים, מהם ייבנו תאי הצוות. התאים הפלסטיים ממלאים אוויר ומותאמים ללחץ האוויר התיצוני. שתי החלליות נראות כשעון-חול בתוך שלד מתכת. חללית המשא מוקפת אותו שלד, פרט למסגרת המרכזית.

אורך החללית כ-50 מטר ורוחבה כ-35 מטרים. לכל ספינה, בקרקעיתה, סוללה ובה 30 מנועי-סילון; מעליה איזורי המגורים והעבודה של הצוות, המשתרעים על פני חמש קומות. מתחת למקום המגורים שתי זרועות ארוכות על מסלול עגול, המאפשר להן לחוג כמעט 360 מעלות. זרועות אלו, המתחברות אל גוף הספינה בעת ההמראה והנחיתה, מכילות שני מכשירים חשובים ב-

אינרציה.

קטן, אולי לא יותר מ-750 ק"מ. עלינו לקיים קשר אלחוטי עם קרקע כדור הארץ, וזה מחייב אותנו להימצא על חלקו של הירח הנראה מכדור הארץ, כי גלי הרדיו אינם עוברים את החלל באוויר שהיא נקודה אשר אין בינה ובין הקרקע קשר חזותי. אין אנו יכולים להתבסס בקוטב הירח משום שהחום מגיע שם בצהרי היום ל-104.4 מעלות * אין כל אפשרות להתבסס במקום שפני הירח מחוספסים; אנו זקוקים לשטח ישר כדי לנחות עליו.

מקום אחד על פני הירח מתאים לכל דריש שותנו: האיזור המכונה טינוס רודיס, צפונה לשפלת אוג'ינוס פרוצרוס *. נקודה זו, הנמצאת כ-100 ק"מ מן הקוטב הצפוני של הירח מתאימה לדרישותינו. היות ומידת החום בה מתקבלת על הדעת (44 מעלות), לאחר שבחרנו בנקודת הנחיתה אנו ניגשים לתיכנון המפורט.

כדי לחסוך זמן ודלק נבחר בדרך הקצרה ביותר. הירח עושה סיבוב מלא סביב כדור הארץ במשך עשרים ושבעה ושליש ימים. נקודת היציאה שלנו, בסיס החלל, תקיף את כדור הארץ אחת לשעתיים. אחת לשבועיים יימצא בסיס החלל במרחק נסיעה של חמשה ימים מן הירח.

הביקור הראשון לא יוכל להמשך יותר מששה שבועות, תקופת זמן מספקת למחקר בלתי-ממצה, אשר בשבילו אין צורך באספקה גדולה של חמצן נוזלי, מים ומזון. 6 חדשים לפני המועד אשר נקבע להמראה, נתחיל באיסוף חמרי בנין, אספקה וציוד בבסיס החלל.

את הבסיס הזה הקמנו בחלל הריק, מעבר למעטה האטמוספירה של כדור הארץ, כתחנת ביניים ותחלה-המראה לירח.

מלאכת ההרכבה בבסיס-החלל מסובכת ודורשת מספר גדול של סילוניות-משא, עשרות עובדים, וכמויות עצומות של ציוד. פעמיים ביום תמרנה סילוניות המשא מכדור הארץ לבסיס היציאה, והעובדים יפרקו משא של

* יום חמישי המביא 36 מעלות נחשב ליום חם יוצא מגדר הרגיל.

**בעברית אוג'ינוס טוור, האיזור כונה כך בעבר על ידי אסטרונומים אשר טברו בטעות — כי שפלת הירח הם 'מות'מים.

ורנר פון-בראון, מנהל טכני של האגף לפיתוח קליעים-מודרכים בצבא האמריקאי, מחזיק בידו את דגמת החללית שתמריא, לדבריו, מכסים בחלל הריק את הירח.

כך נצא אל הירח: משלחת החלוצים ובה 50 חוקרים וטכנאים תפליג מסביב החלל ב-3 חלליות. חלליות אלה תוכשנה לנסיעה של 360000 ק"מ בכיוון אחד. חללית שלישית, אשר לא תחזור, תישא ציוד ואספקה לשהיה של שבועיים. בנסיעה אל הירח תגיע החללית למהירות של קרוב ל-30000 ק"מ לשעה.

נסיעה כזאת דורשת תיכנון מדויק. יש לקבוע את מסלול הטיסה, צורת בנין החללית ומקום הנחיתה. ביצוע התוכנית יכול להעדר שות תוך 25 השנים הקרובות. אין כל בעיות אשר איננו יכולים למצוא להן פתרונן.

הבעיה הראשונה היא: היכן לנחות? בטיסת סיור נמצא ברירות רבות. חללית זעירה תביא אותנו למרחק 75 ק"מ מן הירח, דבר אשר יאפשר לנו לסקור ולצלם אף את חלקו האחורי של הירח, אשר אינו נראה מכדור הארץ.

נבדוק את הצילומים כדי לחפש מקום חנייה מתאים. כמה סיבות מגבילות את אפשרות הבחירה. פני הירח משתרעים על 22 מיליון קמ"ר (בערך החלק ה-13 מפני כדור הארץ). אי לכך לא נוכל לסקור בפרוט אלא איזור

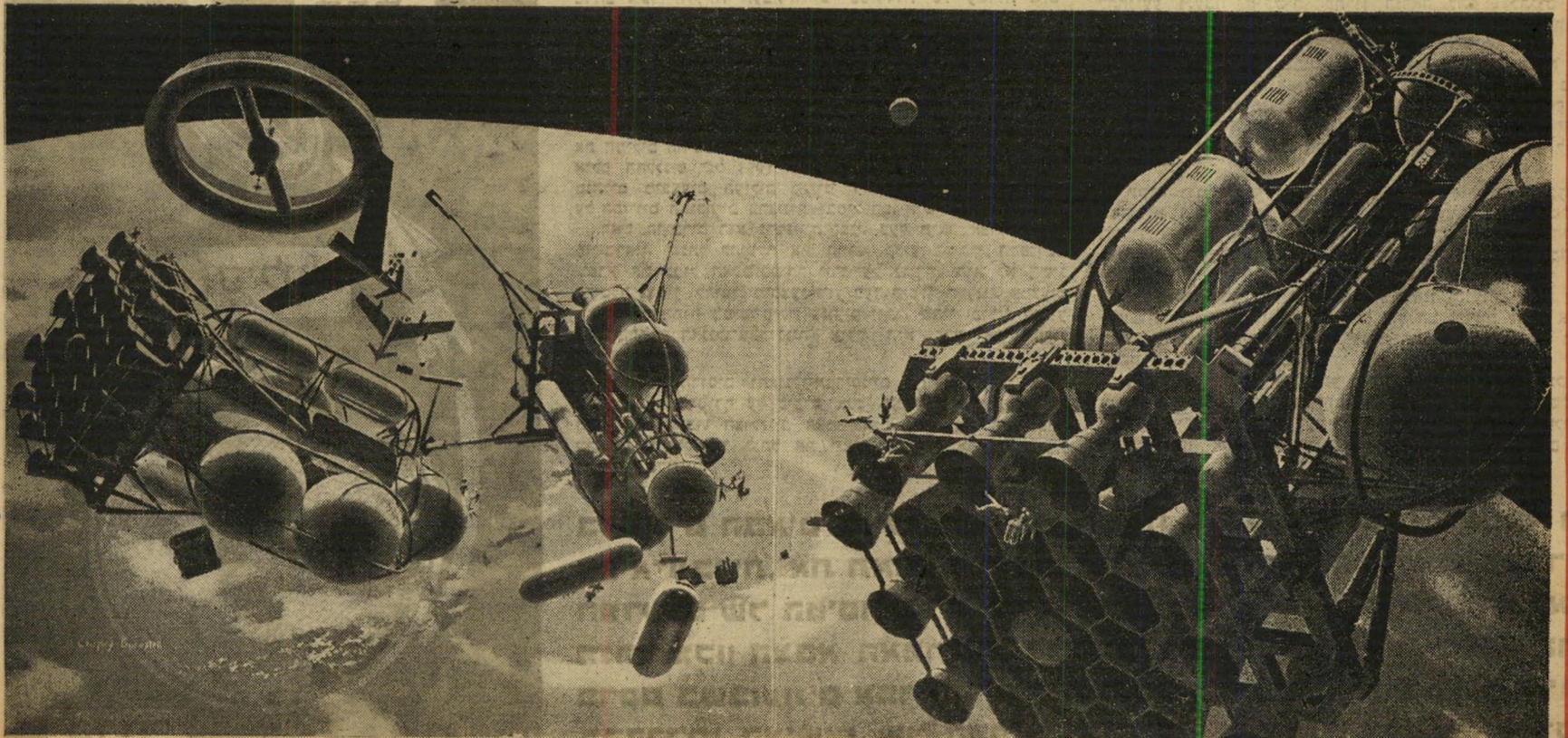
אנשי הסילוניות הקימו את בסיס-החלל, הדומה לגדגד-ענק (בפינה השמאלית למעלה). הכדור במרכזו מיועד לאחסנת חמרי-דחף. בתמונה נראות סילוניות אחדות. שהביאו חמרים חדשים להרכבת שלוש החלליות הנמצאות בשלבים שונים של הרכבת. החללית מימין כמעט גמורה. הכדור בראשה הוא מישכו החללישים. הכדורים בצדדים הם בתי הקיבוצי לחמרי-דחף. הצנורות מתחת לבסיס נועדים לפליטת הפיזיון. הדוחף את החללית. בשעת הנחיתה פולטים הצנורות סיון בכיוון הטיסה, משמשים כמעצורים. הכדור הקטן למעלה הוא הירח. הכדור הבחיר הגדול ברקע הוא כדור הארץ. למטה, בפינה הימנית, איי הוואי באוקיינוס השקט.

סילוניות תחת-שלכת, מיועדת דפ-רוץ את מטען האוויר העוטף את כדור-הארץ וזהגיע לחלל הריק, בשני השלבים הראשונים נאכל הומר-הדחף, אשר בשני החלקים התחתונים, הנפרדים מגוף הסילון-נית, חוזרים לכדור הארץ. אז החלל יגיע רק החלק העליון, הדו-מה בצורתו לאוויר רגיל. גודל הסילוניות יהיה כגודל אניה גדולה.

יותר: משושת-אלחוט לצרכי קשר, קולט קרניים.

קולט-הקרניים עשוי מתכת מבריקה בצורה קעורה, המרכזת את קרני השמש ומפנה אותם לצינור ממולא-כספית. החום הלוהט מאייד את הכספית, והאדים מניעים את הגנר-טורים המפיקים 35 קילוואט חשמל (כמות מספקת להנעת מכונות בית חרושת קטן). לכשי הושלמה הפעולה מתקררים האדים, חוזרים למצבם הנוזלי, הפעולה מתחדשת.

מתחת למכשיר האלחוט ולקולט-הקרניים נמצאים 18 מיכלים בהם חומרי-הדחף. נוסף

נגד, תהיה הצניחה במהירות 9000 ק"מ לשעה.

אולם זאת נעשה: על כל אחת מן הח' לליות, ליד מרכז הכובד, יש מכשירי כיוון המורכבים משלש הגיידהלים הנמצאים בזוית ישרה זה לזה ומופעלים על ידי מנועים חש' מליים. הגה אחד מופנה לכיוון נסיעתנו. ה' שני בציר הרוחבי, השלישי בציר הגובה. אם נסובב הגה'החלל אחד, יגרום הדבר לכך שה' חללית תשנה את כוונה באיטיות.

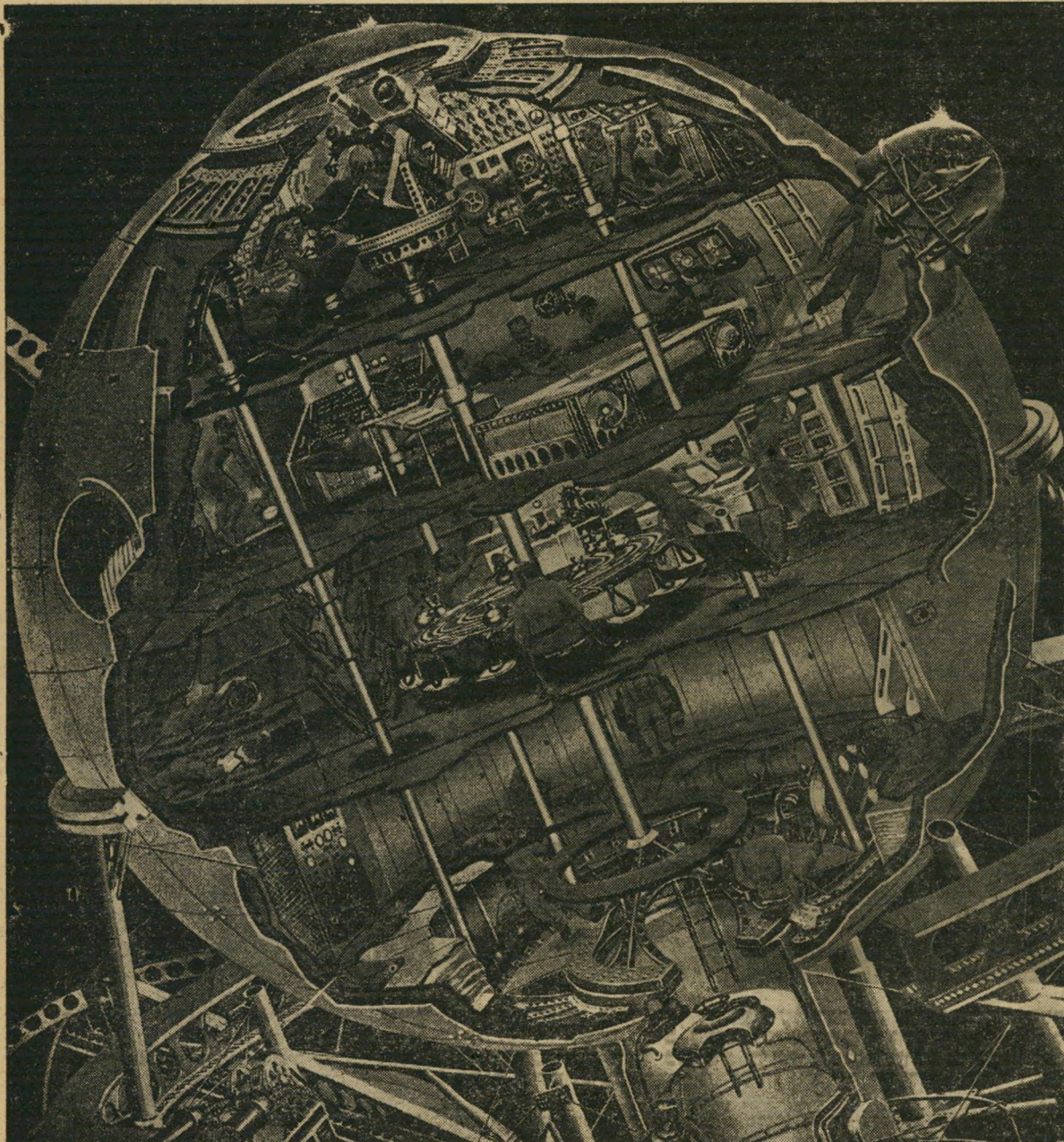
רב החובל נותן הוראות להפעיל את הגה הגובה. הספינה עושה חצי סיבוב ונעצרת. נזב החללית מופנה אל הירח, דבר אשר יאפשר לעצור בצניחה ולהאט, לכשיגיע הזמן. המתיחות גוברת בין אנשי הצוות. ה' היתה מסובכת, כה מסובכת עד שבכדי לבצ' ע' יש להשתמש בנוס' אוטומטי, כדי למנוע אפשרות של טעות אנושית. אנשי המדע בוד' קים את מהירות הנחיתה, נקודת הנחיתה, מהירות הנסיעה, כיוון הירח, כל המספרים האלה נרשמים על גבי סרט. הסרט בנוי לפי העקרונות של כרטיסיה מסחרית אוטומטית, וסרט זה הוא אשר יפעיל ויכוון את הנז'ש.

שם קידום הדיון על כיבוש החלל, מציע "העולם הזה" את המונחים הבאים לשימוש בשפה העברית:

חלליש, ז', איש הפועל בחלל.
חללית, נ', כליתובלה לתנועה בחלל.
תחלל, נ', שדה המראה לחלליות.
סילוניות, נ', כליתובלה, מונע עלידי סילון, שמטרתו לפרוץ את האטמוספירה של כדור'הארץ ולהגיע אל החלל.
בסיס-חלל, ז', כוכב-לכת מלאכותי, שיוקם עלידי בני'אדם בחלל הריק, בקירבת כדור'הארץ, ישמש בסיס לטיסה לירח.
חללבוש, ז', הלבוש המיוחד לחלליש, הבא להגן על גופו, להזינו בחמצן ולחוסת את הלחץ.
רסיס-חלל, ז', רסיס של גרמי'חלל הנע בחלל.
מגן-רסיסים, ז', מיתקן להגנה מפני רסיסי'חלל.
חומר-דחף, ז', חומר דלק לכליתובלה חללית.
חללניר, ז', כליתונשן לשימוש בחלל.
מופג'הלב, ז', מיתקן ברגלי החללית, לספיגת ההלם של הנחיתה.

אחרים שומרים על מהלכם התקין של מכ' שירי מיווג האוויר, מדידת החום, הלחץ, וצ' נורות החמצן. מהנדסי הבדק ועוזריהם עוס' קים בהתקנת המיכלים, הצנורות, המנועים,

והו רק אחד מן התנאים המיוחדים של החלל, אשר עלינו להסתגל אליהם. אנו חיים לפי סדר זמנים שנקבע באופן שרירותי, כיוון שאין מצויה בחלל הרציפות של יום ולילה.

חתך ראש החללית מראה את מקום משכנם ועבודתם של החלללישים. בקומה העליונה נמצאים אנשי-ההגה: בקומה שמתחתה רכונים הנוטים על המפות, בעוד שבבסיסה מימין בוחן נווט את מקום הימצא החללית בחלל. תחת זה ישנים ואוכלים אנשי הצוות. קשורים למקומותיהם, כי אין כוח-משיכה שירתק אותם מפני מטה. בקומה הרביעית מלמעלה נמצאים מיתקני החשמל. הכדור מלא אוויר, והאנשים יכולים לנוע בו חופשי. אולם כצאתם מן הכדור, כדי לטפס בשאר חלקי החללית, עליהם לזכוש חללבוש, המספק חמצן ומקיים את לחץ האוויר הנדרש.

האוטומטי. נפתחים בגלי'הנחיתה, אשר היו עד כה מקופלים אל גוף הספינה.

הנסיעה קרבה לסיומה. כוח משיכת הירח, הפועל לפי שעה רק מצד אחד, מושך את החללית אל מחוץ לקו, ויש להפנותה כדי להתאימה לקו הנחיתה. בגובה של כ-800 ק"מ מתחילים מנועי החללית לזלוץ. מור' גש זעזוע ומשקל העצמים חוזר. עצמים שר' גים נופלים לקרקע הספינה. כוחם של המנו' עים הוא כזה ששוב קיבלו העצמים שליש משקלם הסגולי.

עשרת הדקות האחרונות מלאות מתחוות. הנווט האוטומטי שולט על הספינה. הנחיתה

משאבות הטורבינות וכל יתר הצידוד החיוני. חום גבוה יכול לגרום לבקיעים זעירים במ' נועים; רסיסי'חלל גדולים עלולים להתנפץ אל המיכלים. השלד עלול להתערער. המהג' דסים חייבים להיות זהירים ביותר.

הקצב מואט. בתחילת היום הרביעי הגיעה מהירות הנסיעה ל-1200 ק"מ לשעה; משהו יותר ממהירותו של מסוס קרב סילון. מב' חניים כבר בצורת פני הירח. החללית נמצאת עתה בנקודה הגיטרלית שבין כוח משיכת כדור הארץ לבין כוח משיכת הירח.

אנו צונחים אל הירח הגמא במרחק 36 אלף ק"מ מאתנו. באם לא ננקוט באמצעי-

כל העצמים הם חסרי משקל עצמי, אי לכך הבישול והאכילה מהות בעיות מיוחדות. כלי המטבח מוקפים מסגרות מגנטיות, כדי שלא ירחפו בחלל החללית. חימום האוכל נעשה על ידי מכשירים אלקטרוניים. למכ' שירים אלה מעלות רבות: הם נקיים, קלים לפעולה והגלים הקצרים אינם גורמים לבז' בוז חמצן. היקר לנו כל כך.

אי אפשר להשתמש בכפות ובמזלוגות. כל המאכלים המוצקים נחתכו מראש. כל הנוד' לים מוגשים בבקבוקים פלסטיים ומכונסים ישר אל תוך הפה על ידי לחיצה עליהם. כלי האוכל מכוסים לשון'קפיצית. אם פותחים את הלשון בזהירות אפשר להכניס אוכל לפה מבלי שיתפזר על פני כל התא.

מתחילת נסיעתנו מקיים הצוות יום עבודה בן 24 שעות, במשמרות של שמונה שעות. רבי החובלים, הנוטים והאלחוטאים מקדישים את מרבית הזמן לבדיקת מסלול הטיסה, מוכנים לשנותו באם היה בכך צורך. הטכנאים מוסרים דו"ח על פעילותם של מכ' שירי המדידה וכל יתר הצידוד המדעי. מומחים

על כך אנו מפורים על פני שלד החללית שמונה מיכלי הליום. ההליום, הקל מן האוויר, יזורם למיכלי דלק מורקים בחלקם. כדי לש' מור על צורתם וליצור לחץ למשאבות הטור' בינות.

הוצאות חומר הדחף לביצוע שלב זה הן כ-300 מיליון דולר, כ-60% מחצי מיליארד הדולר אשר יעלה המבצע כולו. (סכום זה אינו כולל את הסך של 4 מיליארד דולר, מחיר בנייתו של בסיס-החלל, שמטרתו יותר אסטר' טגית מאשר מדעית.)

חללית המשא היא המעניגת ביותר מבין שלש החלליות. תא האיחסון, אשר אורכו 25 מטר ורוחבו 12 מטר, נבנה למטרת כפולה: כשנגיע לירח נפרק את 285 טונות האספקה, נותקו תאי האיחסון מגוף החללית, וישמשו למקומות משכן לצוות על פני הירח. עתה, לאחר שבנינו את ספינות החלל והב' טחנו מקומות מגורים לתקופת שהייתנו על פני הירח, עלינו להגן על עצמנו מפני שני דברים: רסיסי'חלל וחום גבוה.

לשם הגנה ניתן לשלד החללית כיסוי מת' כת אשר יפריד, לפחות בכמה סנטימטרים, בין הצד החיצוני לקיר הפנימי. מגן רסיסים זה יקלוט את כל הועזועים של עצמים מר' פפים, יגרום להתפרקותם בטרם יגרמו נזק כלשהו.

כל חלקי החללית יצבעו לבן, להגנה מפני החום הגדול. הצבע הלבן אינו קולט, כמעט, את קרני השמש. אשר לקור — יפוזרו על המיכלים ותאי העובדים גופיפי מתכת צבועים בשחור ומאוזנים על ידי סדר'חום. כשהמס' כים בצד השמש יורמו, יספגו הגופיפים חום ויעבירו לתאים ולמיכלים; כשהמסכים ייסגרו יהיה שלד החללית לבן והחום לא יוכל לחדור. כשהמסכים בצד האמצע פתוחים, מק' ריינים הגופיפים השחורים את החום החוצה. עתה אנו מוכנים להמריא מבסיס-החלל אל הירח.

אנו יוצאים לירח!

מיליונים יחזו בפרידה — מונית-חלל מת' הרות, המהנדסים בודקים את הצידוד, מטעי' גים את המשא הנוסף, ולבסוף המהמרה עצמה. מכשירי הסלביניה מבסיס-החלל ישרו את המחזה לרחבי העולם. תושבי החלק ה' חשוך של כדור הארץ יוכלו לראות, בשמים כעל לראשם, זיקוק אור מרחף בגובה רב — זיק 90 מנועיהסילון ייראה מקרקע האדמ' כלית כוכב חדש קצרחיים.

המראתנו איטית. החלליות הגדולות ממרי' אות לאט בזו אחר זו, להבות ירוקות פור' צות מסוללות המנועים ומהירות הטיסה גר' ברת. למעשה אין עלינו להגביר את המהירות בהרבה.

33 דקות לאחר ההמראה מפסיקים את מנועיהסילון לפעול, כוח המשיכה של הירח יעשה את השאר.

כבר אפשר לראות את הירח, אם כי הוא עודנו רחוק. בחמשת הימים הבאים יעשה הירח דרך ארוכה, וכן אף אנו. דרך ארוכה מאד. בסיום אותו זמן נגיע לנקודה בה ימצא הירח בדיוק מולנו.

כך נראים פני כדור הארץ: כדור'ענק שחור בהיר למול השחור הכהה של החלל. נוכל להבחין בחצי סהר של אור היום, במ' קום בו השמש זורחת על פני כדור הארץ. בתוך אותו חצי סהר נראה את האיוורוב' הנהנים עתה מקיץ. כשדוה'ירק עטורים חול האוקיינוס. כתמי עננים לבנים מעיבים כמה מן הפרטים, כתמים לבנים אחרים הם השלג והקרן שעל ההרים ובאיוורי הקטבים.

שעתים וחמישים וארבע דקות אחרי המ' ראתנו אנו נמצאים במרחק 27000 ק"מ מפני כדור הארץ. המהירות עתה היא 15000 ק"מ לשעה. דרכנו נמשכת 5 שעות ו-8 דקות. כדור'הארץ במרחק 48000 ק"מ והמהירות 12000 ק"מ לשעה. כעבור 20 שעות במרחק הוא 198000 ק"מ מכדור'הארץ ומהירות הג' סיעה 6450 ק"מ לשעה.

ביום הראשון אנו מתפזרים מן המיכלים הריקים. מהנדסים, בחללבוש, יוצאים מחוץ לתאים ומרחפים רגע בחלל. הם דוחפים חור' צה את המיכלים הריקים. זמן מה מרחפים המיכלים לצידנו; אך עד מהרה הם נעלמים. בסופו של דבר יתנפצו אל הירח.

אין סכנה למהנדסים בבצוע פעולה זו. ליתר בטחון נקשרו אל החללית, אך למעשה יכלו להסתדר גם מבלי הבטחה נוספת זו. אין בחלל לחץ אוויר המסוגל להפלים.

ההולכת ומועצת, אנו מרחפים על פני איזור הנחיתה כמו הליקופטר. נפתח מנחת-זינועיים והאש הירוקה של המנועים כבר נראית על הקרע החום של פני הירח. ענני אבק חומים-אפורים מתאבכים באויר. הם חוזרים מיד ונופלים על הקרקע, אינם מרחפים באויר, כמו על פני כדור הארץ. פרסות רגלי החללית מתחפרות אל תוך הקרקע החלקנית הרכה. אם המכה קשה מדי,

סכנות הלא-נודע

סכנות מרובות על הירח, סכנות הבלתי נודע. קרנים קוסמיות — העוללות להרוס תאי גוף האדם, חלקים אטומיים בלתי נראים ומעמיקי חדרו אשר אין אטמוספירה שתעצור בעדם. רסיסי-חלל בגדלים שונים עלולים ל־ סכן את חיי המשלחת. גופים שונים מאימים עלינו על אף החלבושים המיוחדים המצוידים בהם. האם גדולות הסכנות? אין לדעת, אך נדע לנקוט באמצעי זהירות עד שאפשר יהיה למדוד בדיוקנות את חומרת השפעתן של הקרנים הקוסמיות, מרכז המשלחת ימצא במי

תנועותינו מוגבלות על ידי החלבושים הכבדים, אך אנו מרגישים קלות. כוח משיכת הירח הוא כששית מכוח משיכת האדמה. אדם שכבדו 60 קילו מרגיש כאילו משקלו 20 איילוך אנו נועלים נעלים כבדות במיוחד. הציוד הראשון, המפורק מחללית המשא, הוא שלשה כלירכב מיוחדים לנסיעה על פני הירח. בתאי רכבי-החלל מקום לשבעה אנשים. שתי תחנות שידור, מכשירי ראדאר למדידת מרחקים ועומק, כמות חמצן ומספיקה ל־12 שעות, וכן מזון, מים ודלק, טורבינה, המופע על ידי מימן ושמן, מפעילה את מנוע

האוי. האהלים מוכנים למעולה. 48 שעות עברו מאז הגענו לירח. איש לא הספיק לישון, אך עבודת ההכנה נסתיימה. הציוד והאספקה אוחסנו במקומות בטוחים. הכל מוכן לסיור על פני הירח.

סילוס דורים, מקום הנחיתה, נבחר בעיקר משום אפשרויות הסיור שהוא נותן. ברדיוס של כ־400 ק"מ. מזג האויר קר, אולם אפשר לשאת אותו באוירה חסרת האויר והמים של הירח. נוסף על כך, יש בתוך האהלים מכשירי חימום.

כל צורות קרקע הירח העוללות לעינינו אנשי מדע, נמצאות באיזור זה. יש צורך בנסיעות ממושכות, נוכל גם לסייר בשטח שעל פני הירח אשר אינו נראה מכדור ארצנו.

מה אנו מחפשים על פני הירח? ראשית חפצים אנשי המדע לדעת אם יש עליו איזו שהיא אטמוספירה. גם: איזה מינרלים יש בו, האם לירח קוטב מגנטי כמו לכדור הארץ. כיצד משתנית הטמפרטורה מתחת למעטה כדור הירח. אף מתוך סקרנות בלבד נרצה לפתור כמה בעיות. אנו האנשים הראשונים אשר הגיעו אל הירח, הראשונים המציעים אל מסתוריו, הראשונים היכולים לבדוק מקרוב את ההרים והבקעות אשר כאן.

האפשרויות מלהיבות. יתכן כי נמצא אוצר גדול של חמרי גלם, יתכן ונרצה להמליץ על התבססות קבע במקום. אולי אפשר להי סוך את המקום לישוב הנושא את עצמו,

אי אפשר יהיה לפגוע בהן מכדור הארץ. המשלחת הראשונה תהיה בעיקר מדעית. חקירותינו תסיענה לגלות את מסתרי הטבע: דרך לידתם של הירח והכוכבים. עד כה אספנו את כל הידיעות על נושא זה כתוצאה מבדיקת כדור הארץ וממרחקים אשר נעשו ממצפי-כוכבים. הירח יפתח לנו אוסקים חדשים ויגלה את דרך לידתו הוא וליתו יתר כוכבי הלכת והמזלות.

ידוע כי הירח לא נהמה באוקיינוס השקט והתרומם אל תוך האויר, כפי שנטו לחשוב לפני 50 שנה. יתכן כי היה זה כדור עצמאי אשר בא מן החלל החיצוני אל תוך קו כוח משיכת כדור הארץ, התנפץ אל תוך האוקיינוס השקט ונורה חזרה למקומו הנוכחי. אך הסברה המתקבלת על הדעת היא, כי הירח הורכב מגושים רבים, מגושים מינרליים אשר הקיפו לפנים את האדמה, זו היא ההלכה אשר יהיה עלינו לאמתה.

ראשית, אם נגלה שרידים של גוים כבדים, נדע כי הירח לא היה אף פעם במצב בלתי מוצק ועל כן לא יכול היה להיות כדור עצמאי. אנו נקלוט את כל הגוים השרויים בחלל ונאגור אותם אל תוך מיכלים, לשם מחקר.

נכר אפשרות קיומו של שדה מגנטי, אם לא ימצא, תהיה זו הוכחה כי אין בתוך כדור הירח ברזל כפי שישנו בכל כדור. מגנטו מסרים-מצפניים יבדקו את הדבר. אם יש קטבים מגנטיים, הדבר יוכח בכירור על ידי

המצפן. אנשי המדע יוצעו קצת את פני הירח. רבות למד המדע מועדוץ האדמה. גלי הזעזועים עוברים בקלות על פני המרים מוצקים, אולם כמה מהם אינם יכולים לחדור מבדד לנוזלים. כך נדע אם אכן יש בתוך כדור הירח ברזל מותך. אין להניח כי יהיו זעזועי רח טבעיים ועל כן נצטרך לעשותם באופן גלאכותי; נטמין חמרי נפץ, נרשום את התנודות במכשירים סיסמוגרפיים. ההתפרצויות אשר תתרחשנה תוכנה אם בסן ה־ כדור מותך (במקרה זה יעצרו גלי הזעזוע) מוצק (במקרה זה יעברו) או ערכובית גושים אשר אף פעם לא היתה מותכת (גלים עמומים).

שדש החלליות הגיעו לירח והן עומדות על רגליהן. מחפשי חמרי-הדחף הריקים הורדו. הראשונים עורם משמשים כמישכן לצוותות. כל עוד לא חותקנו בתים בנקיקים אשר באדמת הירח. משמאל עובד טרקטור גדול. המקום בתים, בהשתמשו בחלקי החלליות. הכדור למעלה: כדור הארץ.

המכונית היכולה לנסוע בשטח ישר במהירות של כ־40 ק"מ לשעה. לאחר בדיקת רכב החלל יוצאים כמה סיירים למצוא מקום מתאים לשטח המחנה. סביב חללית המשא — המולה. באזניות אשר על כובעי-החלבוש. לכל אחד מאנשי המהנדס האחראי לפירוק המטען. כל הפקודות מופנות למספרים ולא אל שמות, כי אי אפשר להבחין בפרצופים, בגלל הזכויות המיוחדות אשר על כובעי-החלבוש. לכל אחד מאנשי הצוות תווית, מספר זהווי. בעוד העבודה נמ שכת, חוזרים הסיירים אשר קבעו את מקום המחנה.

תאי האיחסון, שפורקו מחלליות המשא, הופכים לשני אהלים: אחד למגורים והשני למעבדה. השיירה נעה אל עבר המחנה. שלד חללית המשא ערום עתה ואך תא האלחוט ישמש לקשר עם כדור הארץ.

השוחה, אשר נבחרה על ידי חולית הסיור כמרכז המחנה, אורכה כ־25 מטר וקירותיה כמעט מאובכים. יש לסלק כמה גושי עפר גודלים העומדים בדרךנו, מפריעים לנו להקים את האהלים. בעזרת גרזנים ופיצוצים קלים נעשית מרבית העבודה. המהנדסים מחבירים את זרם החשמל, את מכשירי מיווג

קום עמוק המוגן מקרנים ורסיסי-חלל. יש להניח כי התגלות קצרה בפני קרנים לא תזיק, התנגשות עם רסיסי-חלל גדולים על-ידי לגרום נזק, אך נקוה כי לא נתגש בהם. רסיסי-חלל זעירים יתנפצו אל החללבושים העבים. אמצעי זהירות, שינקטו בעצת גיארי לוגים מומחים, יגנו עלינו מפני סכנות אלה, ביחוד יש להזהר מבקיעים בחללבושים. אם יינקטו אמצעים אלה נוכל לסייר על פני הירח במידה רבה של בטחון.

הצעד הראשון, לאחר הנחיתה, הוא פרוק המטען. ההכנות לשהית ששה שבועות. הגענו אל הירח מכוכב לכת מעשה ידי אדם, מרוחק כ־1500 ק"מ בכל כני כדור הארץ. חללית המשא תפורק עתה ותשמש מקומות משכן ל־50 אנשי הצוות שעל הירח.

מועד בקורנו יחול בתחילת שני שבועות האור, מהם מורכב יום-הירח. מקום הנחיתה מוקף משלשה צדדים, הרים גבוהים, מן הצד הרביעי — גושי קרח. קרני השמש משוים לאופקי ההרים צבע לבן על רקע שחור השמים. אין להבחין בצבעים המורכבים להם אנו רגילים. הצבעים השולטים כאן הם חום ואפור. אין אבק, רוח אינה נושבת, גשם אינו יורד, אף לא שלג. בעצם אין כאן מזג אויר. מעלינו זורחים כוכבים, הם אינם קורצים באורם, משום שאין כאן אטמוספירה מעיבה כמו זו העוטפת את כדור הארץ. דקות ספורות לאחר הנחיתה יורדים אנשי הצוות, הסבלים מתחילים בפריקת המשא.

באור הדימומים

והנתיבים התקררו. השברים — כי כדור הירח היה קר בתחילה. התחמם במשך הזמן, כתוצאה מרדיואקטיביות. למזלנו לא נעלמו סימני לידה אלה כפי שקרה לכדור הארץ. אנו מעוניינים ללמוד גם כמה עובדות על

אנו נוכל ללמוד על מקור הירח אף מן הצלקות והכתמים אשר על פניו. שפלת הירח היא מחוספסת וסדוקה. בדיקה מקרוב תוכיח אם בקיעים אלה הם שברים או קמטים. הקמטים יראו כי הכדור היה מותך בתחילה

סערת הטבע המשתוללת באה הביתה. הציפה רציף הרב

פרט למשכורת, לדירה המרוהטת ולתואר האצולה, דומה תפקידו של יושב-ראש הכנסת במדינת ישראל לתפקידו של הספיקר הבריטי. גם עליו חלה החובה המוסרית לשכוח את השתייכותו המפלגתית, לעמוד מעל לסיעות, ממש כמו נשיא המדינה.

בחורה עז עניבה. השבוע התעלם יוסף שפרינצק, יושב-הראש שהתחבב על רוב הצירים, פעמיים מחובה זו.

בפעם הראשונה קם ממקומו על במת הכנסת, אחרי הצבעת האימון לממשלה החדשה, בדרך אותה במלים לבביות. האגף השמאלי של הבית, בו מרוכזות כל סיעות האופוזיציה, התפרץ בזעקה גדולה על תמיכה זו של יושב הראש הניטרלי בממשלה מפלגתית. משנמשכה הסערה יצא שפרינצק מתאו, התישב בצד, קרא לח"כ מפ"ם יצחק בן-אהרון, הסתודד אתו בפינה, בבקשו להוכיח לו כי דבריו היו בסדר גמור.

היום עמדה הצעת-חוק בדבר עבודת נשים.

ייעול געל לכל

הפרלמנט הבריטי הוא אב כל הפרלמנטים. הספיקר שלו הוא הדוגמה לכל הספיקרים בעולם. הוא מקבל משכורת של 5000 ל"ש לשנה וזוכה לדירה מרוהטת מטעם המדינה. כשהוא פורש מתפקידו מוענק לו תואר אצ"ל לגימלה.

תמורת כל אלה עליו: (א) לשים לב לצירים המנסים "למשוך את עינו" (וב) להימנע מכל היעסקות מפלגתית.

רק פעם אחת בהיסטוריה קרתה לו תקריט בלתי נעימה: 30 מוסקטירים * של קרומחל, הדיקטטור עורף-המלכים, תפסו אותו בצוארו והשליכו אותו החוצה. אולם מאז עבר זמן רב, והתפקיד נעשה מכובד יותר ויותר.

* רובאים.

ב מ ד י נ ה

העם

התקפה נזולת

מים רבים זרמו השבוע במדינת ישראל. הם באו מן הים, מן השמים ומפיות מרי-נאים. הם גרמו להרס צריפים על שפת-הים, לשטף פונות ברחובות הערים ולפיהוקים סבלניים באסיפות-עם.

הכנסת

אין ברירה

מה תפקידו של חבר הכנסת?

שעה שבכנסת שככו הרוחות, בי. ג"י. השלים עם חלק מ

ט סמואל, תל אביב, גרמה לפינוי משפחות בשכונת מחלול

רוץ ממש. בישיבה הראשונה של הממשלה ישבו על כסאותיהם, במקום היאה להם: משה שפירא, שר הסעד והדתות, יוסף בורג, שר הדואר, שניהם אנשי הפועל-המזרחי. סיעת המזרחי, שהפכה אח קטן מאד במשפחה הגדולה, לא זכתה אפילו בכסא. תמיכתה ניתנה לממשלה ממש לשם שמיים — וכמה כסאות של תת-שרים.

שטפונות

חלך עם הים

באחד הבקרים בשבוע שעבר השתנה תוך זמן קצר הנוף התל-אביבי. גלים גדולים הת- נפצו אל חוף העיר, הרסו כליל את מועדון הקליעה טיר. צריך העץ שנשען על כלוג- כאות גבוהות פורק לחלוטין על ידי המים. אשר גרפו את הקרשים הבודדים ללב הים.

עד שיעבור לארמונו הקבוע בקריה המפוארת שבמערב ירושלים.

הממשלה

לשם שמיים

היה זה שבוע מצוין למציירי קאריקטורות ולבעלי מדורים הומוריסטיים. ההומור סופק על ידי שתי סיעות המזרחי, שנשארו, משום מה, בחוץ כשהרכיב דוד בן-גוריון את ממשלתו החדשה. סלעי המח- לוקת לא היו יותר מאשר גרגירי חול, כי שתי הסיעות הדתיות ויתרו מזמן על הדברים שהיו בחזקת קדוש ובל-יעבור לדתיים הקי- צוניים יותר — גיוס הבנות הדתיות וקיום הזרם הדתי בחינוך.

כאשר החל האוטובוס לזוז, לא נואשו ה- שרים שמקומותיהם נשארו ריקים. הם החלו רצים, קפצו על המכונית הנוסעת, ברגע האת-

האפורה, שטייל בלחית סגן אלוף לאורכו של רחוב בן-יהודה, ירושלים, לא עורר כל שימת לב מיוחדת.

רק ירושלמים ותיקים בודדים, שפניו היו מוכרות להם, זיכו את האיש במבט שני, אמרו לבני לחיתם: „הנה בן-צבי.“ בשבוע השני לכהונתו נתגלה הנשיא בן-צבי כאדם הבו לחלוטין לכל חוקי וכללי הטקס. מכוניתו הכחולה, הנושאת את סמל המדינה, שרכה את דרכה בכביש לידו, גיס- תה, לשוא, לשמור על איטיות מספקת, בהת- אם למקצב הליכתו של בעליה, גרמה לספק- תנועה.

בינתיים העביר הנשיא את משרדו מדירתו הצפופה ברחוב איבן גבירול למשרדים רח- בים יותר, במגרש הרוסים, במרכז העיר. שם יעביר עד שתגמרנה עבודות השפוף בארמונו הארעי בבית שוקן, רחביה, בו יגור

כעבור כמה ימים חזר שפרינצק על אותו מעשה. במסיבה שנערכה לכבודו במועדון המסחרי והתעשייתי בתל-אביב. בפני אנשי דבסוף, שהפכו שותפי מפלגתו בממשלה, ברח שנית את הקואליציה החדשה, קיוו בקול רם שתייעל את העבודה בכנסת — עבודה הטעונה באמת יעול.

כמו סרטי הוליבוד והבחורות הערומות על העניבות, היתה זאת עדות נוספת להתגב- רות הסגנון האמריקאי במדינה. כי הספיקר בבית הנבחרים האמריקאי, בניגוד לחברו ה- בריטי, הוא איש-מפלגה ללא כל הסוואה, אדם שתפקידו העיקרי הוא לדאוג לעניני מפלג- תו בפרלמנט.

הנשיאות

ארעי לפני ארעי. לפני קבע
האיש לבוש מעיל הגשם וחבוש המגבעת

הדתיים, הרגיע את יוסף, השאיר את איצ'ה-מאיר בחוץ

עוד ציון דרך תל-אביבי חלף עם הגלים והזמן.

אין בתל-אביב כמעט צעיר אחד שגדל בעיר ובסביבתה ואשר לא ניסה אי פעם את כוחו בקליעה למטרה בטיר-רק מעטים הצליחו; הרובים של מועדון הקליעה היו רק לעתים רחוקות מאופסים כהלכה. בשנים האחרונות הפך המקום לגינה, בעיקר בגלל זיהום שפת הים, מעוט מספר המתרחצים. אבל היו ימים בהם המה מרוב מבקרים, ביוחד בתחילתו, כאשר עמד לא במקומו האחרון, מול שכונת מחלול, כי אם בקרבת המקום שבו נמצא עתה קפה פנורמה.

יחד עם טיר סוף מבול הים גם את בתי המרחצאות לנשים ולגברים. היו אלה שייצגו של תקופה הנראית עתה טרומבולית. לפני קרוב ל-30 שנה, כאשר עזרה עיריית תל-אביב לבנות את המוסדות החשובים הללו, הם נראו אלגנטיים למדי, אף על פי שלא באותה מידה שהמרחצאות החמים היו אלגנטיים.

לא רק מוצגים. באותה תקופה היו על חוף ימה של תל-אביב ארבעה בנינים נכבדים, בסדר זה (מכוון יפו): הקאזינו; המרחצאות החמים, בנין אבן בו אפשר היה לזכות באמבט חם מימי הים, דבר שנחשב לנאות בריאות; שתי בבתות ארוכות ששמו שו מקום התלבשות לגברים לחוד ולנשים לחוד.

כאשר, עם התפתחותה של העיר, נתברר שארבעת הבנינים לא יוכלו להוסיף ולעמוד במקומם, נהרסו השנים הראשונים, בעוד שהשנים האחרונים, מהותם בנויים עץ, הועקו בשלמותם למקום מרוחק, שם עמדו מיתמים שנים רבות, שמשו רק את הבוודים שלא רצו להתפשט ולהתלבש בגלוי על החוף.

לא רק למוצגי מוויאום ולספינות מפוארות כמו שמפוליון הביאו גלי הים נזק והרס. תושבי שכונות דלות, כמו מחלול בתל-אביב, וסמטאות ופואיות הסמוכות להם, נאלצו לניסוח את דירותיהם עד עבור הסופה. רבים אבדו את רכושם.

על היבשה לא הורגשה הסופה. מזג אויר קר, אך שמשי וללא רוח, שלט בה בזמן שבים השתללה הסופה. חשיבת אויר קר שגלש על פני הים התיכון מגיבולטרי. התי נפץ אל חופי הארץ והלבנון, גרם לגלים שכמותם לא נראו בארץ שנים רבות מאז.

מפלגות

נצחון ביש'מול

היה זה מרשל צרפתי שאמר כי טבען של נשים הוא שהן נמצאות בשעה שן נכנעות. לחשיכה לאחדות העבודה בתוך מפ"ם קרה השבוע, ההיפך: היא נכשלה כיון שהיא נצחה.

הנצחון בא כשהחליט הרוב במפלגה, ביוזמת אנשי השומר הצעיר, הנאמנים למנהיגיהם המסורתיים, לקבל את עיקר הדרישות של לאחדות העבודה: גינוי משפט פראג,

הגנה על מרכזי אורן והצהרת נאמנות לציונות. כתוצאה מפשרה זו נמנע לפי שעה הפילוג במפ"ם, משה סנה נוצח אך נשאר במקומו.

המנהיגים התוססים יותר בסיעת לאחדות העבודה קיוו בסתר לבס שהם יכשלו, וכי המפלגה לא תקבל את דרישותיהם. שהיה לו קרה כן, היה בא סוף סוף הפילוג, והם היו משכנעים את חבריהם הפחות-תוססים להקים מפלגה חדשה.

האיש שרצה בכך במיוחד היה יגאל אלון, איש גינוסר, שהמריץ בכיוון זה גם את ישראל גלילי, איש נעץ. השנים היו בטוחים שכמפלגה עצמאית תצליח סיעתם הרבה יותר מאשר כגלגל רביעי במרכבת מפ"ם. אשר כל אחד מארבעת גלגליה משתדל לנוע בכיוון שונה. אם משפט פראג לא הצליח לגרום לפילוג, מה יצליח?

מקל ימני לבי. ג'י.

כשהתכוננה תנועת-החרות לבחירות לכנסת השניה, באו אליה רוב מנהיגי אצ"ל לשעבר בדרישה תקיפה: למחוק משם התנועה את המלים "מסודו של הארגון הצבאי הלאומי בארץ-ישראל".

הנימוק: התנועה הפוליטית אינה המשך ישיר של הארגון. הדור החדש הגדול בארץ, ושלא ידע את המחלוקת ההיסטורית בין אצ"ל וההגנה, יחשוב כי היתה דומה למחלוקת בין תנועות-החרות ומפא"י. הדרישה נתקבלה, התואו נמחק.

בינתיים פרשו רוב מפקדי אצ"ל מן התנועה. הדמות הבולטת ביותר מבחינה צבאית, עמיחי פגלין, קצין המיבצעים, לא הצטרף למלכתחילה. פרש לעסקים פרטיים (ייצור מכונות), אחרי שנכזה תקותו להפוך איש מפתח במטה צה"ל. בדרכו הלך יעקב מרדור, קודמו של נסחם בגין בפקיד אצ"ל, שהחל מטפל בייבוא בשר מחבש. כן פרשו: ערי זיבטינסקי, בנו של המנהיג הרביזיוניסטי הגדול, שפיתח לעצמו השקפות כנעניות; הלל (פיטר ברגסון) קוקי, שחולל בשעתו מהפכה אצ"לית בשדה הפרסומת האמריקאית.

השבוע הגיע התהליך כמעט לידי גמר. בתורעת הצוצרה פרשו ממוסדות התנועה: שמואל תמיר, עורך-דינו של שילנסקי, שהיה סגן מפקד אצ"ל בירושלים; ושמואל מרלין, חברו של הלל קוק בועד האמריקאי, כיום מנהל בית-דפוס ומו"ל; ירימיה הלפרין, לשעבר ראש בית-הספר הימי של בית-ד באיטליה של מוסוליני.

טענת הפרושים: תנועת החרות אינה תנ"ר עה מהפכנית, השואפת להפוך את המשטר הקיים, אלא מפלגה ישובית ככל שאר המפלגות. אשר שאיפתה העיקרית היא לחתור לקראת הסדר עם מפא"י. שמואל מרלין, שאמר לפני שנים כי "אצ"ל אינו אלא סוכנות זרירות של הסוכנות היהודית", הגיע למס-

• הלומד בינתיים באוניברסיטה העברית בירושלים.

קנה כי תנועת החרות היא מקל ימני בידו של בי. ג'י.

טרור

מה אפשר לעשות?

ארבעה שבועות אחר שיד גיבורית שמה פצצה בחשכת ליל מאחרי גבו של עורך התבנית של העולם הזה, מצאה עוז למעשה גבורה גדול עוד יותר.

ביום הרביעי האחרון, בשעה 7 בערב, התגנבה קבוצת צעירים אל הגנים הירוק שצמד לפני מערכת העולם הזה, נתקף את השרשרת שלו, גנבה את המכונת (ראה מדור ה' טודעות).

ככל מעשיה של החבורה, היה גם מעשה

יוסף (במב"י) יאירי
נסימה אחרונה בערבת

זה חסר תכלית ותועלת: הגיפם היה מבוטח במחירו המלא, את הנזק תישא חברת ביטוח מקומית.

באותו שבוע נפלו הפצצות מספר 5, 6 ו-7 במסע הטרור המשתולל בעונה זו. שתי הפצצות הראשונות הוטמנו באספה קומוניסטית בראשון-לציון, אך לא התפוצצו. אחרי התגרה שפרצה במקום בין מפריעים מאורגנים לבין שומרים ערבים מזוינים ב' אלות מבין אנשי מק"י, אסרה המשטרה את מזכיר מק"י.

מספר 7, פצצת חומר נפץ מרסק מן הסוג שהוטלה במערכת העולם הזה, הושלכה במ"י עזון מק"י, רחוב הלל הזקן, תל-אביב. היא עקמה סורג ברזל, ניפצה שמשא ממול. המ בצעים הגבורים לא העזו לקרב אל החלון במידה מספקת כדי שפצצתם תגרום לנזק אמיתי.

כל המקרים גם יחד הדגישו עוד יותר את אוזלת היד של המשטרה, שתרומתה למלחמה בטרור הצטמצמה ברישום דו"חים ומשיכת כתפיים. אמר קצין משטרה גבוה, כשדובר אתו על גל הטרור המחודש: "מה אפשר לעשות?"

היה נדמה ששאלה זו לא היתה נשאלת לו היו הנפגעים, כמו במקרה הטרור בבית פנקס ובמשרד החוקי, קרובים יותר ללב הממשלה.

מדיניות

ראש הממשלה הפריע

ראש הממשלה ושרגוריו בחוק לארץ הם שתי ידיים של גוף אחד — ממשלת ישראל. אך לא תמיד יודעת היד הימנית את אשר עושה השמאלית. ולעתים אף מפריעה יד אחת לפעולותיה של היד השנייה.

זאת אירע לאבא אבן, שגריר ישראל בארצות הברית וראש משלחת ישראל בארצות הברית, במיטב יכולתו, את הרקע להצבעה בעצרת האומות המאוחדות. היתה זו הצבעה חשובה: על הצעת שמונה המדינות הנגידות רלויות הקוראת למדינות ערב ולישראל לפתוח במשא ומתן ישיר, לשלום. ההצבעה המוקדמת, בועדה המדינית, בטרם הובא הי ענין להכרעת העצרת, הבטיחה סיכויים טובים. קבלת ההצעה יכולה להיות גולת הכותרת במאמצי ישראל להשיג שלום עם שכנותיה. העיתונאי בא. הכל יכול היה ללכת למישרים, אילמלא העובדה שראש הממשלה קבל, ב-7 בדצמבר, לראיון את כתב הניו

יורק טיימס. בשיחה זו העמיד ראש הממשלה באופן ברור ושאנו משתמע לשתי פנים את היותה של ירושלים בירת ישראל. ענין עדין ומסובך, אשר אם כי הוא ברור לכל מדינות העולם, הן כסכנות שלא ידובר בו בגלוי, מוכנות לעצום עניניהן ולהתעלם מעובדה קיימת זו.

מערכת הניו-יורק טיימס לא פרסמה, משום מה, את הראיון מיד, עקבה אותו שבועה ימים עד לדיון במליאת עצרת האומות המאוחדות.

יש אומרים שסיבת העכוב היתה שכול עיתונאי גרידא, טוב יהיה להוציא לאור את הסיחה ביום הדיון בצורה, יש אומרים: הדבר נעשה בהתייעצות עם גורמים שונים אשר היו מעוניינים בפרסום הסיחה דוקא ביום פתיחת העצרת, כדי להעמיד במצב בלתי נעים כמה מן המשלחות באומות המאוחדות. ביחוד משלחות של האומות הקטנות, אשר לא תוכלנה לאחר פרסום ה' הסיחה, להצביע בעד הצעת ההחלטה לשיחות שלום, בצורתה הנוכחית.

עמדת המשלחת הרוסית ויתר משלחות המזרח היתה לוטה ערפל. בכל הדיון בועדה המדינית אשר נמשך עשרות שעות לא אמרו הרוסים אלא שבעים מלה, אשר מהן אי אפשר היה להסיק מה תהיה עמדתם.

ההפתעה הגדולה. כבר שעות מספר לפני פתיחת הישיבה התברר לאנשי משלחת ישראל כי בדיון זה ירדע את הכף הראיון שנתן דוד בן-גוריון. במסדרונות האו"ם אמר נציג מדינה ניטרלית לארתור לוריא, קונסול כללי של ישראל בניו-יורק וחבר המשלחת לאו"ם: "בן-גוריון סדר אתכם קשות!"

ההפתעה לא היתה כלל הכתעה. הצעת ההחלטה נפלה ברוב גדול. התחרטו שמונה מדינות אמריקה הדרומית, קתוליות ברובן, שמו של דוד בן-גוריון לא נזכר בוויכוח, אך נציגי המדינות אשר התחרטו על הצעתם הקודמת בועדה המדינית הדגישו כי "סוף סוף, אנחנו קתולים". הם סברו כי קתוליותם אינה מאפשרת להם לאשר רשמית את העובדה שירושלים היא בירת ישראל בכוח ובפועל.

אבא אבן מתרגז. התפרצותו של אבא אבן בפני עיתונאי ישראלי באומות המאוחדות הוציא את המרצע מן השק, הוא רמו לע' תונים כי בן-גוריון הכשיל את מאמציה של משלחת ישראל באומות המאוחדות. לשכת המודיעין הממשלתית בארץ מהרה להכחיש: אבא אבן לא אמר כדבר הזה. אך העובדה נשארה עובדה, אם שתי ידיים מבצעות מלאכה אחת מן הרצוי שיהיה תי אום ביניהן.

הנגב

רק לא במקום אחד

ליוסף יאירי, רכז חות שדה-בוקר בנגב, לא קראו מעולם בשמו. במבי היה הכנוי החביב על חבריו, התאים במיוחד לצעיר (24) בעל מצב הרוח העליון.

במבי, שבילה את צעירותו בחיפה, עבר להכשרה ביגור, הצטרף לפלמ"ח ב-1945. משיכה נסתרת לערכות הדורם הביאה אותו לנגב, בו ליווה את השיירות הראשונות לניר-עם בתחילת הקרבות. המלאכה היתה מסוכנת, והוא נפצע פעם, כאשר מכוניתו עלתה על מוקש.

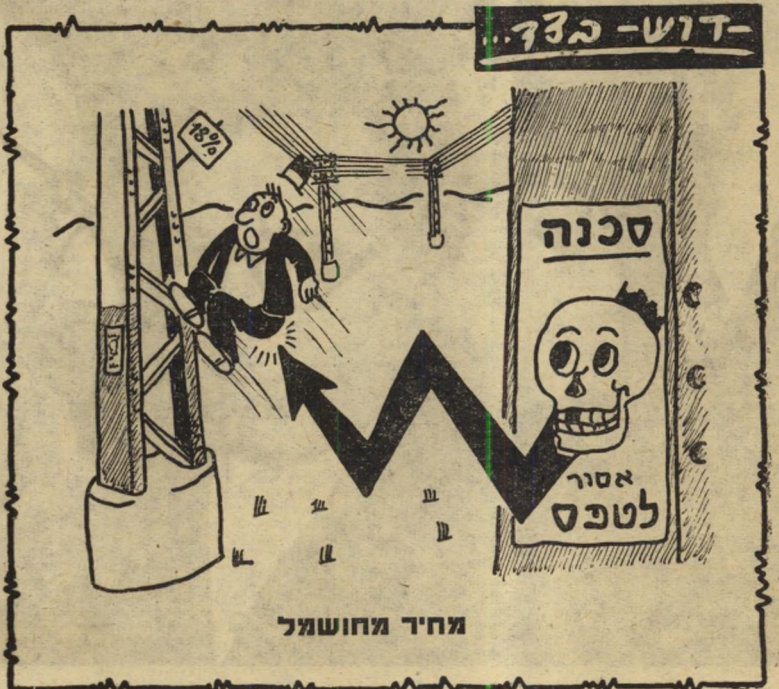
במבי, שלא היה מסוגל עוד לפעול בגודוו בחיל קרבי, לא שמע לעצות חבריו, סרב לקבל גיב בעורף, אילץ את מפקדיו להעסיקו כסייר.

כאשר, בינואר 1950, שוחרר מהצבא, שוב לא מצא את מקומו אלא בנגב, עבד בקידוחים בבאר-שבע. כעבור חדשים מספר החליט להרחיב את שטח השכלתו, למד בתל אביב. אך הגעגועים לנוף הנגב שוב תקפו אותו, הניעוהו להצטרף לחוות שדה-בוקר, בה מילא תפקיד של רכז.

נסיעותיו התכופות לבירת הנגב, לקניית מיצרכים ולסידור עניני המשק, היו מפורסמות בין תושבי הסביבה. שידעו כי כאשר במבי נוסע — יהיה טרמפ.

לפני שבועיים, כשמכונית ההנדסה של החווה נעצרה ליד באר-שבע בגלל קילקול, גררו במבי וחבריו את המכונית לנקודה הקרובה, חיכו עד רדת הלילה לתקינה.

כאשר אסף בדרכו את הטרמפיסט האחרון, נסע במהירות לעבר החווה. היתה זאת נסיעה תו האחרונה של במבי בערבות הנגב המאוכלסת. בדרך ראה מחסום, ניסה, בעזרת נוסעי המכונית, לפרוק. היריות שפילחו את האויר מן המארב השליכו את כולם ארצה. במבי היה היחיד שנפגע: בכתפו וריאיר

המוציא דולרים מן האמריקאי

ראש הממשלה קיבל את המכתב, ניסה להסתירו מהקהל, התייעץ עם מנהל משרדו תיאודור (טדי) קולק ועם מנהל משרד האוצר, אהוד אבראל, שניהם בעלי נסיון בדברים כאלה. הראשון שימש בשעתו ציר מוסמך בשגרירות ישראל בארצות הברית ותפקידו העיקרי היה לספל בעיניים הכספיים שם. אהוד אבראל ליווה את ראש הממשלה במסעו בשנת תשי"א, היה שותף לתחילתו של מפעל מלוה העצמאות.

דוד בן-גוריון חשב להזמין, בשקט ובחשאי, את ראשי המלוה לארץ, לפייס אותם בדרך זו או אחרת. גרם המול והמכתב נפל לידיו של אחד מעוזני הערב * ופורסם בקהלים כלליים. כתבו מנהלי המלוה: אין הם יכולים לעבוד לפי הוראותיו של לוי אשכול, כמה מהן כבר גרמי נזק חמור. אבא אבן ואנשיו בשגרירות מתערבים ללא צורך במהלך העבודה היומיומית של אנשי המלוה. הנהלת המגבית "הציונית" מוציאה שם רע למלוה ומסבירה לקהל כאילו רק בלתי ציונים תורמים למלוה. בזמן האחרון פחתה העזרה שהנהלת המלוה קבלה מממשלת ישראל, בצורת זרם שרים הנשלחים לאמריקה לנאום בפני הקהל. זרם זה נפסק משום מה, יש אומרים בהשפעת מנהיגי המגבית.

כשנתפרסם המכתב בעתונות, לא היה עוד כל טעם להסתיר את העובדה שקרה משהו לא נעים. בן-גוריון הבריק למזג טור: בוא להתעצות. השיב מונטור לבן-גוריון: לא אבוא, הרוצה את הרב יבוא אליו.

היה זה בתחילת השיחות בין מפא"י והציונים הכלליים על שדוך חדש בממשלה. בן-גוריון דרש נדוניה: יובא אליו מונטור. הציונים הכלליים פנו אל חבריהם, ממנהיגי הסתדרות ציוני אמריקה אמרו: הרבה מן המשא ומתן תלוי בהסדר זה, שלחו את מונטור ויהי מה.

ההתערבות הועילה. ארבעה ממנהלי המלוה הגיעו לישראלי אל ליווניה עם ראש הממשלה, שר האוצר, אישים אחרים.

בזמן ישן

בן-גוריון ניסה לשחת לפגישות אופייניות. היו ארוחות צהריים, מסיבות, נשתי קוקטילים רבים, אך בתוך כל זה לא נעלמה דרישתו החקיקה פנו אל חבריהם, ממנהיגי הסתדרות ציוני אמריקה אמרו: הרבה מן המשא ומתן תלוי בהסדר זה, שלחו את מונטור ויהי מה.

שוב נחבר כי, כמו לשמן טוב, אין תחליף לדולאר.

* ידיעות אחרונות.

לא הבין את סכך היחסים, סבר כי יוכל להשתלט על המלוה בשם ששלט במגבית בתפקידו הקודם כגובר הסוכנות. הוא שלח למונטור הוראות מפורטות, אשר פגעו, לדעת האחרון, בכבודו המקצועי, הויקו להצלחת המפעל. מונטור לא רצה

מנהל-מגבית הנרי מונטור

טוב השנוד החי מהאריה המת

לקבל עצות מחובב כאשכול. קרצו לו אף אפשרויות אחרות בשדה תעשית התרומות. לכן המליץ בפני חבריו בהנהלת המלוה, שנפגעו גם הם מיחס שר האוצר, להתפטר.

השנוררות בארצות-הברית היא מקצוע מכובד מאד, אפשר למנותו על אחד מענפי המסחר החשובים של המדינה. גאון בשטח זה הוא הנרי מונטור, ממשלת ישראל, כמו קודמתה, הסוכנות היהודית, היתה מאז ומתמיד לקוח נכבד בשוק השנוררים. על כן שכרה את הנרי מונטור, במשכורת שמנה דולרים, לעזור לה בספולותיה.

ביום העצמאות תשי"א לא היה דוד בן-גוריון עם עמו. הוא היה בניוירוק. הקים ברעש גדול את מפעל מלוה העצמאות. אמרו מנהיגי יהדות אמריקה: המדינה הוקמה יהודים אינם מוכנים לגדב כספים למדינה עצמאית. צריך להסוות את השנוררות ב"ביזנס".

שר האוצר המנוח אליעזר קפלן הגה את הרעיון: נגמשיך במגבית, לצידה נקים עוד מגבית אלא שנקרא לה — מלוה. המלוה נפתח בביקורו של דוד בן-גוריון בכל רחבי ארצות-הברית. מטרתו הרשמית: איסוף ארבעה מיליארד דולר. הנרי מונטור, לשעבר שר האוצר של רובלס, הועמד בראש המפעל. לסגנו ולמנהל המעשי נקבע הנרי מונטור.

המגבית היהודית המאוחדת ומנהליה מיחו נמרצות. הם ותיקים ומנוסים יותר בשטח השנור, הבסתת החזרתם האפשרית של איגרות המלוה, בצירוף רבית, תפרעו לפעולתם. מי ירצה לתת כסף במתנה, כשאפשר לתת אותו בתור הלוואה, ויחד עם זה להמשיך להיות ציוני טוב? הממשלה השיבה לטענות: מצב המדינה חמור, יש להשיג כסף בכל דרך. כעבור חודשים מספר לפעולות המלוה, פחתו התרומות למגבית בצורה ניכרת. בדיוק כפי שניבאו אנשי המגבית, לעומת זה הזרים המלוה בשנתו הראשונה שלושים מיליון דולאר, פחתו מהמקורה, אך סכום נאה. ממשלת ישראל המשיכה לשלוח את שריה לנאום בארה"ב.

הנרי מונטור העיבד בשכר, מעולם לא השלה משהו לחשוב כי הוא ציוני. הוא איש מקצוע; היום הוא עובד בשביל ישראל ומחר בשביל בית חולים לכלבים עזובים. כיוון שכן, קיבל גם משכורת יפה, בניגוד לפעילי המגבית, אשר עבדו רובם בהתנדבות, חלקם בשכר זעום. כל זה גרם להחרפת היחסים אשר יושבו מפעם לפעם בתיכוח של אליעזר קפלן, ואנשי השגרירות הישראלית בוושינגטון.

המטאמזה החדש

בינתיים קם בישראל שר אוצר חדש, לוי אשכול. אשכול,

* שחיבר בימי המלחמה את התכנית המפורטת להפיכת גרמניה למדינה חקלאית, דבר שטיפק שמו דב למזדרת התעמולה של גבלס.

על הארץ, נוכח לדעת כי הולד יצא לאיור העולם, אך עדיין קשור לרחם אמו. כחשמלאי מנוסה, ללא כלי עבודה, נשך בשיניו את חוט הטבור, שיחרר את התינוק, שהשמיץ לראשונה את צוחרותיו.

אלי הסיר את חלוקי הביא את התינוק לבית החולים הירקון הקרוב, הגישו לרופא התורן. האשה שאושפזה בבית החולים הדמינה את אלי לברית, הודתה בכך למגיש העזרה, אבל שכחה פרט קטן: התינוק היתה תינוקת.

אומר אלי: "כאשר ראיתי בהעולם הזה (778) את תמונת הלידה, הגעיל אותי במיוחד טבור האם. הגורל זימן אותי עתה לטעום ממנו. מהיום אשא תמיד בכיסי זוג מספריים".

תחבורה

הגלגל החמישי

חדשים רבים היו המוניות עמוסות נוסעים, כיסי הנהגים מלאים כסף. האורח שנוקד למונית לא התאונן גם כאשר מצא עצמו, לעתים, חולק את המונית עם נוסע שני. הנהג בודא שלא התאונן על כך: הוא קבל תשלום כפול בעד נסיעה אחת. נהג סקסי הפך להיות שם נרדף לבעל הכנסה עצומה.

המנים ההם חלפו. טוענים עכשיו נהגי המוניות: באו ימים קשים, ימי מחסור. טוענים אחרים לא נהגים: המצב חזר לתקונו, נהגי המוניות משתכרים עתה, אמנם, בהרבה פחות מאשר לפני, אבל עדיין הכי נסתם מספיק, אפילו יפה.

בין הנהגים שנפגעו עם השתנות הזמנים, היה מספר בעלי מוניות, וכי מלחמת השחרור. הם לא השתייכו, מסיבות שונות, לחתינות קבוצות, נדדו על פני הרחובות, בקשו לקוחות תוך כדי נסיעה. כאשר נתמסרו לקריות חות האקראי והסיכוי ברחובות נעשה בוסרי יותר ויותר, פנו לעיריית תל-אביב, בקשו ממנה להקצות להם תחנה באחד מרחובות העיר.

העירייה שולמת בעיר. ששה מהם זכו לקבל מאת העירייה את הפנה, השקטה

שהוברר כי ראש הממשלה היווע פרק בהלכות מדיניות, שיחק תפקיד כפול, ניצל את הצ. כ. למטרות לחץ על הסיעות הדתיות. רוקח, שנמנה על האגף הימני במפלגתו, התנגד להצגה, הביע את דעתו על הישארות מחוץ לכתלי הקואליציה.

בשבוע שעבר, כאשר החליטה מפלגתו ברוב קולות מכריע, להכנס לממשלה החדשה, לא נותר לו אלא לקבל עליו את הדיון, ולדין את משרד הפנים, לנטוש על ידי כך את ראשות עיריית תל-אביב.

אך השמחה היתה מהולה בחשש די מבוסס: מה יקרה באם בבוקר בהיר אחד יקום בי. גיי. ממסתו במצב רוח עגום, יטאטא שוב את הממשלה, יחליט להחזיר את הצ"כ למקור מותיהם הישנים בכנסת?

רוקח גמר ואמר לא להמתין עד אז, הש' איר פתח צר על מנת שיוכל תמיד לחזור לתפקידו הישן, הכריז השבוע על הישארותו חבר העירייה.

הקומביניצייה המנוהכת, של שר פנים הדואג לרשויות המקומיות בעוד שהוא עצמו יושב בראש עירייה, וכתה לתגובת איש חיסה: "אם נגזין פעם את רוקח, ישיב לנו שר הפנים כפל כלליים".

מעשי מופת

תאיד: מספריים בכיס

אלי לויין שתה את כוסית היין האחרונה בטקס כלולות יידי. השעה היתה שתיים עשרה ורובה אשתו, הוכירה לו את שני ילדיהם שהשאירו בבית, האיצה בו למחר לשוב לביתם בצפון תל אביב.

התדרמה שנפלה על הזוג לא ארכה יותר משש שעות. לפנות בוקר שמע אלי צעקות אשה בוקעות מן הרחוב. מהיותו חשמלאי, ניסה לתאר לעצמו מקרה התחשמלות, נזכר, כי לנפגע אין יכולת לצעוק במקרה כזה. אך קריאו העזרה. שנעשו תכופות יותר, הקפיצו את אלי מן המטה, האיצו בו לצאת לרחוב עטוף חלוק.

המחזה שנתגלה לעיניו היה עדין ביותר: אשה מתפלת בצירי לידה, אנשים מועטים עומדים סביבה, אינם יודעים מה לעשות. אלי את התמהמה, השכיב את האשה בזהירות

נגד אנשי הדולאר לשנה. עד מהרה התברר לתעשיינים כי הם אחרו את הרכבת. פתאום החלו לטעון שהם נגד שיטת "אנשי הדולאר לשנה". טוענים התעשיינים: בארצות-הברית מסתלק המועמד לחלוטין מעסקיו הפרטיים, מתמסר אך ורק לתפקידו הצבורי. אולם בארץ ימשיך המועמד להיות מנהל חברות מסחריות, אין להניח שימנע מלעזור, בתפקיד תפקידו הממשלתי, לחברה אשר אותה זנח אך לזמן קצר.

דקה העבר. כשנתמנה יעקב גרי, ממנהלי אתאי, לשר המסחר והתעשייה, הכניס למשרדו כמה אנשי מסחר ותעשיינים. אלה כלל לא נפגעו מתפקידם הממשלתי. להיפך, יש יסוד להאמין כי עסקיהם שגשגו ופרחו בזמן שהם מלאו תפקיד ממשלתי.

אולם התעשיינים אינם אלא "גולנים יורדים" שאיומיהם אינם רציניים כל כך, ואפשר יהיה להסתור אתם במהרה. כבר כיום נוקד בים בשמות כמה תעשיינים מאנשי אריה (הזמן) שנקר כמועמדים לזכות בעמדות מפתח.

הדעה נגד "אנשי הדולאר לשנה" תשכח עד מהרה. אך ספק הוא אם יחד אתה יישכחו גם הגעגועים לדב יוסף.

עיריות

על כל צרה - חבר עיריה

לפני שנתיים נתנו חמשים אלף מתושבי תל-אביב את קולותיהם לישראל רוקח, ראש העיר הציוני-כללי, זיכו את רשימתו במר בית הכסאות בעירייה.

האיש, שעבד שלושים שנה בנאמנות, ללא דופי, בניגוד לרבים מחבריו בעיריות אחרות, הוזיל דמעות גיל, הודה בכך על האיר מון שיתן לו.

כאשר החל בי. גי. לרקד סביב חופת הקור אליציה עם הציונים הכלליים, היה ברור כי רוקח, הבקי בעניני עיריות, ימלא בממשלה החדשה תפקיד של שר הפנים. אך לאחר

* בתקופת נשיאותו של רוזנבלט בארצות-הברית, זנחו אנשי-טקס רבים את עבודתם הפרטית, התמסרו לתפקידים ממשלתיים, בי משכורת סמלית — דולאר אחד לשנה.

תיו, מת בדרכו לבית החולים. מילותיו האחרונות היו: "לא הייתי סולח לעצמי לעולם, לו הייתי מת במקום אחר".

המשק

תעשייה נגד מסחר

ברחוב מונטיפיורי 13, תל-אביב, נמצא המטה הראשי של התעשיינים בישראל. במסי דרישות הבית מאז ומתמיד לא מומן לא מלגות, תרומות, ודברי טינה על שר המסחר והתעשייה לשעבר, ד"ר דב יוסף, נשמעת עתה גימה חדשה. כמה מן התעשיינים סבורים כי נוח יותר להתמודד עם אדם זר, אפילו איש מפא"י, מאשר עם בן המשפחה פרץ ברנשטיין.

ד"ר ברנשטיין הבטיח לבטל את הפיקוח, דרישה שהיתה מאז ומתמיד בסי התעשיינים. אולם, סבורים רבים, היתה זו דרישה לא כנה, מן הפה ולחץ. הקפוח היה לתועלת התעשיינים, גרם להתעשרותם, בעקבותיו פרח השוק השחור בכל ענפי המסחר.

צמרת חדשה. דאגה נוספת מקוננת עתה בלבם של אנשי התעשייה. עד כה היו מנהלי משרד המסחר והתעשייה בעיקר אנשי המפעלים המשקים של הסתדרות העובדים, סולל בונה והמשביר המרכזי. עתה יעברו עמדות המפתח ליד יציגי היוזמה הפרטית. לכאורה, צריכים התעשיינים לשמוח על כך, אך למעשה, גדולה הראגה, שמא האיש אשר הוא היום המשתחרר המסחרי של התעשיין יהיה מחר האדם ממנו יצטרך התעשיין לקבל רשויות במשרד המסחר והתעשייה. וזאת אחת הסבות לצורדים החריפים בענין מינויי צמרת המשרד שנתגלעו בין לשכת המסחר והתאחדות בעל"ט תעשייה.

מרוץ הג'ינבים. לשכת המסחר היתה זרייה, הציעה מיד כמה מועמדים רציניים למשרות השונות. הוכרו שמותיהם של: נשיא הלשכה ומהל חברת פורד, ד"ר שאול ליספיץ; שמעון אלמן, ממנהלי בנק לויס קונס; אהרן נתנאל, מנהל החברה המרכזית להשקעות, המסחרת של כ-250 ל"י לחודש, שכרו של פקד ממשלתי גבוה, בודאי אינה קוסמת לאנשים אלה. אך רב הקסם בתואר: מנהל כללי משרד המסחר והתעשייה.

לזה הסכימו לא רק מרבית השוטרים, גם האזרחים, קרבנות של גניבות שמבצעים לא נתפסו לעולם.

הווי

הדב מכרם התימנים

לפני 35 שנה ראה צבי אהרונובסקי, ברוסיה, כיצד אדם חולה נשית משלם לצועני כסף כדי שהלה ירקיד את הדב שלו על גבו הכואב. אהרונובסקי, שהיה אז שחקן צעיר בלהקה רוסית, לגלג על האיש הבער אשר, תחת ללכת אל רופא, העדיף לשכב מתחת לכפות הדב (שהיה, אמנם, חסר שנים). מאז זרמו מים רבים מן החלגה לים הכספי ומן הירקון לים התיכון. אהרונובסקי עלה ארצה, נטש את הבמה והיה לפקיד ממשלתי. את מקרה הדב לא זכר עד אשר, לפני שלש שנים, לקה במחלת העשית. הוא סנה לרופא, אולם, כרגיל במקרים כאלה, לא הועילו לו תרופות, מסזים פשוטים וחשמלים, קרנים קצרות מכל הסוגים. אהרונובסקי נואש מ' רוסאי, מצבו הלך ורע. בשבועות האחרונים לא יכול אף להתכופף כדי לקשור את שרוכי נעליו.

האשה טפסה על גבו. השמש התימני של המשרד בו עבד ראה בכאביו, יעץ לו עצה. האיש צחק לראשונה לעצה, שנראתה לו תמימה ביותר, אך לבסוף קבלה, מתוך יאוש.

כך אירע שבשבוע שעבר מצא את עצמו הפקיד בעל התרבות האירופית דופק על דלתה של יונה בניה, באחת ממטאות כרם התימנים התל-אביבי.

יונה (70) מצומקת, רוה, לבושת סמרטוטים וחסרת שנים, הבינה מיד לרצונו של האיש, הצביעה לעבר אחת משלש הספות שבחדר, צוטה עליו להתפשט.

האיש שהבחין, גם באור העומם שבחדר, כי הספות לא הצטיינו בנקיון, עמד לסרב. אבל כאב הנשית אשר במותניו המריץ אותו להכנע.

עוד הוא מבקש לעצמו מצב שכיה נוח על בטנו, והאשה טפסה על גבו, החלה ללוש אותו. אהרונובסקי חש בכאב עצום. צעקות מחזירות נתמלטו מפיו, מלאו את שוק ה' כרמל הסמוך. גרמו להתקהלות אנשים שחש' בו, כי קטטה, חזון נפרץ באותה סביבה, פרצה.

האחת ששמרה על קור רוח, היתה התימניה הזקנה. לאחר שמרה ללוש את גבו הכואב של אהרונובסקי, הניחה עליו כד חרס גדול שחומם קודם לכן על האש. לאחר מכן עטפה את מותניו בסמרטוטי צמר ובקשה את שכ' רה : ישלם לה כאות נפשו, אבל לא פחות מ' 100 פרוטה.

לאחר העניו המכאיב חזר צבי אהרונובסקי לביתו. בלילה, לפני לכתו לישון, התכופף כדי להחיר את שרוך נעליו. הכיפוף היה מהיר, זריז ועמוק. הנשית נעלמה.

הארץ

בשעות הבוקר של 26.13.51 ירה הנאשם בפועל... (חזרות).

שמואל פורוחובניק, תל-אביב

השנה היתה מעוברת ?

אם בריטניה תעודד התיבשות יהו'

דית בארץ ישראל... (העולם הזה).

תמר פלאי, תל-אביב

רבקה גושן, עתלית

מה, עוד פעם ?

רגה ראשונה שהביאו אתם את אמנותם מחוץ לארץ, פועלים בין תקופת מאסר אחת לשנייה. מוכרים היטב במשטרה, המנסה לתפוס אותם בשעת מעשה. לפעמים היא מצליחה. שלשה פורצים שהצליחה לתפוסם לאחר גל הפשעים שעבר על תל-אביב בשבוע שע' בר היו : יעקב וייזר, מרדכי קרדוש משה מקוקי.

„האם פה גר חלף כצמן ?“ שאל במבטא הונגרי גבר לבוש הדך את עקרת הבית, באחת הדירות בשדרות בן-ציון, תל-אביב. משנענה בשלילה בקש את סליחתה, הלך כלעומת שבא. כאשר נכנס אותו אדם לבית סמוך והתדפק על דלתות כל הדירות, נעצר על ידי המשטרה שהכירה באיש את יעקב וייזר. חברו, מרדכי קרדוש, שעמד על המש' מר לפני הבית, נעצר גם הוא. ברשות השנים נמצאו מספר מכשירי פריצה, זוג גרבים. הגריבים משמו במקום כסיות, להמנע מהש' בעת סימני אצבעות.

שיטת העבודה של הזוג היא פשוטה, יצי' לה : הם מצלצלים בדלת, במקום שבו אינם נענים, הם יודעים כי שם אפשר לפרוץ לדירה. אם פותחים את הדלת בפניהם, הם

שילאנסקי משתעמם. עויד תמיר טען כי אי-מילוי צו בית-המשפט העליון הוא בזיון בית דין, ולא סתם בית דין, כי אם בזיון המוסד המשפטי הגבוה ביותר במ' דינה, שאל את בית המשפט מה בדעתו לעשות.

השופט העליון יצחק אולשן, הרגיש עצמו נפגע : „לא כבודו הפרטי נפגע כאן. הס' כנה היא רצינית הרבה יותר, סכנה לשלטון המשפט במדינה. דלתות בתי הסוהר פתוחות לרוחה לכל פקיד ממשלתי שלא ימלא אחר הוראות בית-המשפט ולו גם יהיה זה פקיד גבוה ביותר.“

הפקיד הממשלתי, במקרה זה, ד"ר אברהם פורת, הופיע באחור שעה. שאל השופט : „ממתי מחכה בית המשפט לפקידים ממשל' תיים ?“ ד"ר פורת הסביר כי למעשה, אין הוא אחראי עוד לנעשה בחסיבת התעשיות הקלות, האחראי עכשיו הוא צבי ליימן.

בית המשפט צוה על ליימן לבוא מיד ולנמק את מעשיו, מנע ממנו אפשרות להש' תמט צמתן חשוכה. ליימן עמד במצב נוח מאד. הוא לא היה בעיר. שאל השופט העליון שלמה זלמן חישין : „האם הוא מחוץ לעיר

שביתת המוניות בתל אביב

אמנם פחות, אבל עדיין מספיק

לצרכי מפשט זה ? המשך הדיון נקבע לש' בוע זה ; על ליימן יהיה להופיע ולנמק מע' שיו, או למלא אחר צו בית המשפט ולחלק את חומר הגלם ליצרנים, אשר בינתיים כבר אינם זקוקים לחומר הגלם. הברירה השלי' שית, כמובן, היא : להתאסר על בזיון בית-דין. הסביר תמיר, שהפך תובע, לשימרון, ש' הפך סניגור, בשיחתם במסדרונות בית המש' פט : „דב שילאנסקי מתלונן שאין לו עם מי לשוחח בבית הסוהר. האסירים אינם עומדים על רגלי תרבותית גבוהה, יש לדאוג לחברה שתתאים לו יותר.“

„אילו ידעתי.“ באותו ערב נתפרסם גם משה מקוקי, פורץ ילד רומניה, לאחר שחדר לדירה ברחוב רופין 29, החליט שלא כדאי להסתכן עוד. ליד פנס דחוב הוציא שערן זהב שגנב מן הדירה, בדק אותו בסקרנות. סקרנות דומה הראה גם הסמל פסח קרייז' ברג, מחלקת החקירות של המשטרה, שראה את הגנב, אסר אותו.

כאשר ספר הסמל למקוקי כי בעלי הדירה נמצאים באיטליה, ענה הפושע : „אילו ידעתי, הייתי נשאר ולן בה, ואז — כלל לא הייתם תופסים אותי. רק מזלכם הוא שנלכדתי.“

• במרכז : אמבולנס שנלכד בסבך.

יחסית, של רחוב הנביאים ושדרות ח'ן, קבעו בה תחנה. איגוד בעלי המוניות, שבו שולטים הנהגים הוותיקים, נודעו, דרש את הרחוקה התחנה החדשה למקום נידח יותר, בטענה כי אחרת תופרע עבודתם של עובדי תחנת הבימה. עיריית תל-אביב, היודעת יפה כי נהגי תחנת הבימה מוכנים לקבל חברים חדשים בתנאי שישלשלו דמי מפתח מת' אימים, סרבה לקבל את הטענה, קבעה במקום החדש את שלט התנועה המעיד על המצאה של תחנת מוניות.

נהגי המוניות הוותיקים החליטו לשבות. אבל, בראותם כי שביתתם האחרונה, שנמ' שכה שעות ספורות בלבד, לא עשתה אלא רושם קטן ביותר, השביתו את מוניותיהם בלבה של העיר, ברחוב אלנבי, גרמו בכך לפסק תנועה שאינו ניתן לחדירה.

השמוש באלומות שקטה זו לא הועיל. ראש העיר שלח את המשטרה וזו פורה את הנהג' גים ואת המוניות.

אמר נהג מונית ותיק : „עוד נשוב לדבר בענין זה, לא נרשה שהעירייה תעשה בתל-אביב כבתוך שלה.“

הם לא קראו בעתון

הפרסום היה רחב. כל עתוני הארץ הרפיסו מודעות בהן בושר לקהל הרחב כי זו הח' לט לפר על עתונתו בשטח חוסר הגמול, להתייחס להמוני נוסעיו באדיבות, לא שכן להוכיח להם כי גם הנוסע חייב בגמול כל' פי הנהג. אולם עד מהרה התברר כי מרבית נהגי דן אינם קוראים עתונים.

משפט

בית הסוהר מחכה

28 יצרני מקררים הרגישו עצמם מקופחים בחלוקת חומר גלם ; הם סברו שהמשרד המרכזי קבל גם את החלק המגיע להם, מקרה לא בלתי רגיל במשק המדינה. היצרנים סרבו להכנע, מסרו הצהרה בשבועה לבית המשפט, דרשו לתקן את המעוות. באגף התעשה הקלה ענה להם ד"ר שמואל לויין כי אין בידו להושיע — המשרד המרכזי חזק גם ממשרד המסחר והתעשייה.

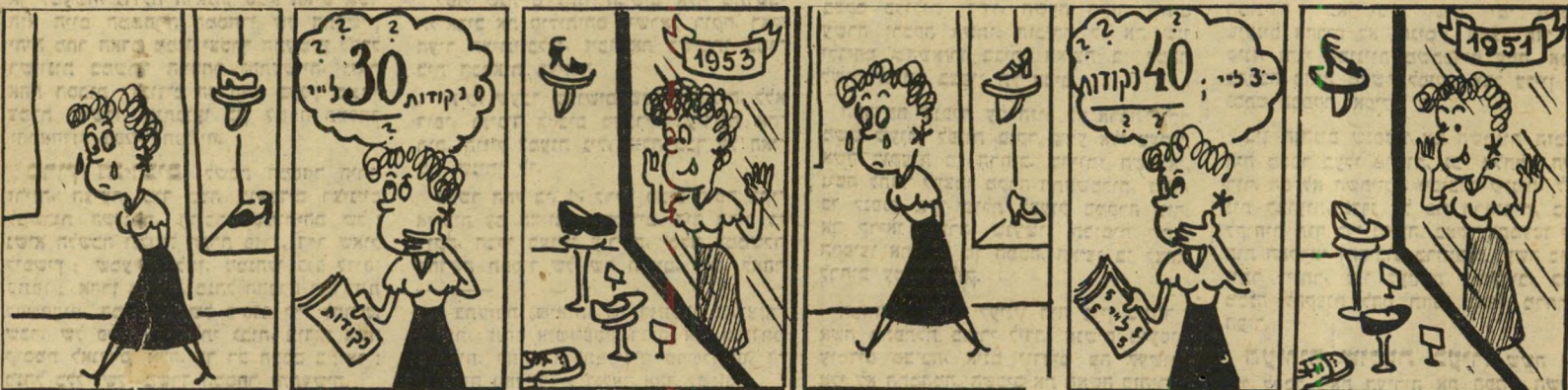
היצרנים העקשנים סרבו בכל זאת להכנע, פנו לעויד שמואל תמיר, אשר הגיש בקשה לצו על תנאי נגד שר המסחר והתעשייה, שרת העבודה, מנהל אגף התעשייה הקלה במשרד המסחר והתעשייה, שלשה מנהלי מח' לקות באותו אגף. תמיר דרש מבית המשפט שיצוה להשיב מדוע מפלים לרעה את 28 היצרנים ואם אין נמוק להפליה, — לבטלה.

שרב בבית-הדין. חוז מן הדיון עצמו קבע משפט זה תקדים אחר : שופטי בית המשפט העליון ועורכי הדין הרשו לפשוט את גלימותיהם. כיון שהדיון התנהל בחודש אוגוסט ובירושלים שר, באותו יום, שרב כבר.

פרקליט המדינה, ארוזין שימרון, התחייב לספק, תוך ימים מספר, כמות חומר-גלם ליצרנים אשר תספיק לייצור 2,200 ארונות קרה. הצו נגד השרים בוטל, אך בית המשפט השאיר צו ביניים נגד מנהלי המחלקות, באם לא יעמדו בהתחייבותם.

עברו חודשים מספר. פקיד בשם משה שייך, מחטיבת התעשייה הקלה במחוז תל-אביב, הר' דיע ליצרנים כי ידוע לו על הצו אך אין בדעתו לספק את חומר הגלם. תבורת 28 העקשים, פנתה לבית המשפט העליון, הודיעה על אי מילוי הצו.

* 1000 י"ז

האם ייעלם בגללן הספר העברי?

רקס ברייטון, בלונדי ובעל גוף אתלטי, ונערתו ג'ין סמית, החליטו לסוס לערבותיה של ברזיל כדי לגלות שם את מטמון של פרננדו. הנחיתה על הסלעים היתה קלה. הווג האמץ פסע ללא מזון, לפי מפה נושנה. מסרתו: העיר האבודה.

כאשר הגיעו למחוז חפצם, קרבו לבית הראשון... נתמלטה צעקה מחרידה מגרונה של ג'ין: אדם שער וגרמי, שערן יחידה במצחו, טס בחלל האוויר, ירק אש אימים אל מול הווג, שהספיק להסתתר בעור מועד. רקס שלף את אקדחו, ירה וירה מדויקת ללבה של המפלצת. כשקרב אל הגופה נוכח לדעת כי על גבה היה מותקן מנוע דחף מיוחד, אותו פירק, טס בעזרתו ללבה של העיר המסתורית כדי להשיג שם מנוע שני שימש את ג'ין.

לאחר מלחמות עקובות בדם שנסתיימו בהריגת עשרות מפלצות, פציעתו הקלה בלבד של רקס, עלה הווג המאושר על המטוס, שנשתמר היטב בערבה השוממה, החל את דרכו בחזרה לארצות הברית. לפתע החל המנוע מזמזם ברעש מור, מתוך מגביר קול חבו קול מטיל פחדים: "אה, אה, אה, סופכם הגיע. נותרו לכם שתי דקות בלבד של חיים..."

ההמשך בשבוע הבא.

סיפורים מסוג זה, המוצאים לאור בארצות הברית בחוברות מצוירות בשלל צבעים, הם חלק בלתי נפרד מחייו של הנער האמריקאי. מליוני אורחיו הצעירים של הדוד סם בולעים בתיאבון את מעללי הגבורה הנועזים, מחקים אותם במשחקיהם, חולמים עליהם בלילות. בבקר הם מרקדים על עצבי אמהותיהם, משדלים אותן לקנות להם את צעצועי האופנה האחרונה, ביניהם גם: כלי משחית מסוגים חדשים ביותר, מיוצרים בעקבות דמיון הציירים.

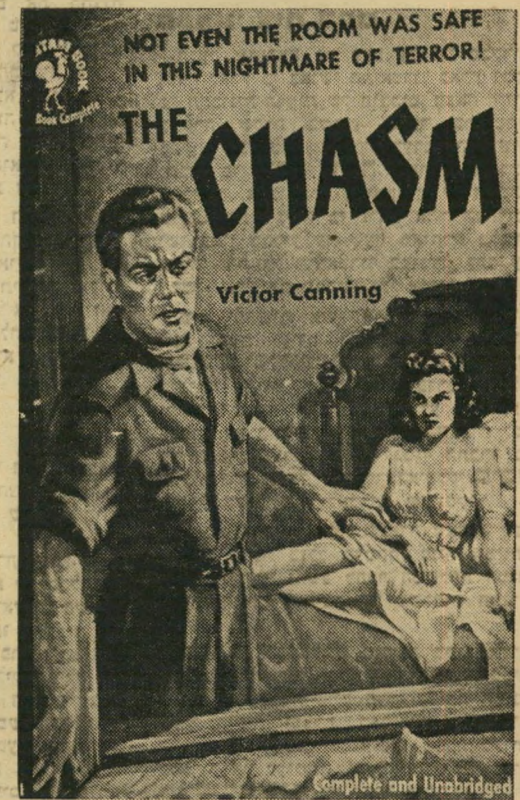

פרוטה כל אחת. תגובה נמרצת לתופעה זו באה מצד התאחדות הוצאות ספרים עבריות בישראל המאגדת 26 הוצאות, 80% של המו"לות בארץ. ההתאחדות שנוסדה לפני עשר שנים, הוציאה לאור בשנת 1951 990 ספרים עבריים, שנדפסו ב-2,725,723 טפסים, מהם שני שלישים ספרים מקוריים, שליש ספרים מתורגמים. טענה ההתאחדות: "לא שללנו מעולם הבאת ספרות זרה, ברור כי שנים רבות נהיה נאלצים להשתמש בספרי המדע, הרפואה, הספרות המקצועית של עמים אחרים. אולם הבאתה ללא הצדקה של ספרות זולה, הגו משגה חמור מצד הממשלה, ישפיע לרעה על יסודות התרבות העברית, יזיק לחינוכו של הילד, יגרום בסופו גם להתמוטטות חמרת של הענף החשוב במדינה".

למאבק הצטרפו סופרים, משוררים, עובדי דפוס. הכל האשימו את הממשלה במצב שנוצר, הוכירו לה את הפיקות החמור על המזון, את הפיקוח הרפה על המזון הרוחני. מחזיקי עט שנונים יצאו חוצץ מעל גבי עתונתם, עקצו את חוטפי החבורות המזיקות, לדעתם, את משרד החינוך.

טענות ההתאחדות, שהסתייגה מכרוז איגוד המו"לים, כללו גם פרטים ממשיים יותר: הוצאות הספרים העבריות

איגוד חדש, זעיר בהיקפו, דרש להחרים כליל את הספרות הזולה.

המבוגרים יותר אינם מפגרים בהרבה. מאות אלפי חובי רותמים בעלות שערם מבהיקים ומצוירים בצבעים סלסל, נמכרות במחירים נמוכים בכל פנה בארצות הברית, משמשות חומר קריאה נפוץ על נושאים כגון: רצח, אהבה, תשוקה. את כל הספרות הזאת אי אפשר היה להשיג בחנויות הספרים בארץ משך תקופה ארוכה. הסיבה: סירובו של האוצר להקציב מסבס זר, אך בחודשים האחרונים חל מפנה מכריע, שגרם לסערת רוחות בין מפציצי הספרים בארץ, סופרים, משוררים, שגרירות ארצות הברית בישראל גילתה כי שבועונים סובייטים מהודרים מציפים את השוק הישראלי, כי מותרים הוא אפסי. את חששה, שרוסיה תעלה בתעמולתה על זו של ארצות הברית, העבירה השגרירות לחשינגטון. ההוצאות לא איחרו לבוא: שבועונים כמו טיים, קולירס, לייף ואחרים הוזילו את מחיריהם. ליבואני הספרים הישראליים גיתנה אפשרות לקנות ספרים וחבורות אמריקאיים ללא תשלום בדולרים. לפי שער נמוך של 720 פרוטה לדולר אחד. היבואנים, שקפצו על המציאה, הציפו את חנויותיהם דווקא בחבורות כיס ועתוני הרפתקאות ובידור לילדים, לא טעו בחישוביהם, מכרו את המשלוח הראשון תוך שבוע ימים.

בינתיים הושג הסכם בין ממשלת ארצות הברית לבין ממשלת ישראל ליבוא ספרים אמריקאיים בסך 2 מיליון דולר, במסגרת העזרה לארצות ידידותיות. היבואנים, שהורד שו להזמין ככל העולה על רוחם ללא כל ביקורת מצד משרד החינוך, קפצו שוב על החבורות זולות המחר, עברו בהזמ' נותיהם אף את המכסה שחשינגטון לא שיערה שתושב. דוגמא מאלפת: משלוח חבורות בסך כולל של 350 אלף דולר קיבל בית המסחר סטימצקי, החבורות נמכרות במחיר 250

קנו את הגיר לפי השער של דולר=ל"י. אך המסים הכבדים שהוטלו עליהם שינו לחלוטין שער זה, העמידוהו לבסוף על דולר=2,500 ל"י. כלומר, תחת לשלם בעד טון גיר 300 ל"י, שילמו 700, לערך. למרות זאת, היה לספר העברי והמתורגם הצלחה ניכרת. הורגשה עליה בתפוצה אף בקרב קוראי האנגלית, רובם מבני העליה החדשה, ששילמו את המחירים הגבוהים. עתה שונה נוף ארון הספרים. קוראי האנגלית הכפילו את איצטבותיהם ברומנים מלאי הרפתקאות, יהושע הפרוע הוחלף בריו רוג'רס.

מסביר גאליה קורנפלד, מזכירה של ההתאחדות: "כל מה שאנו דורשים הוא שער נמוך לדולר, הקטנת המסים הכבדים עד למינימום, כדי שנוכל לקנות את הגיר במחיר מתקבל על הדעת, לתחר, אם נוכל, בספרות הזרה. הרי לא יתכן כי האזרח הישראלי יבכר ספר העולה לירות אחדות על חוברת שמחירה 300 פרוטות. הוא יקנה את הספר העברי רק באם ההבדל במחיר יצומצם בהרבה. אם תתקבלנה דרישותינו הצודקות, נוכל לשפר בצורה הדדית את איכות הספר, צורתו החיצונית".

אך משרד האוצר, שלא הפסיד פרוטה מהיבוא הרוחני האמריקאי, עדיין אינו ממחר לבטל את המסים המכניסים על יבוא הגיר. ויתורו לאנשי הספר יגרום אחריו בקשת דומות מעתוננים, שבועונים, שינסו להוכיח את חיוניותם. בינתיים רעש ביתו של הסופר העברי, הוא הזעיק את המורים בבתי הספר, ביקשם להסביר לילדים כי חבורות הציורים הלועזיים הן פסולת שבפסולת. אישים שונים פנו אל היבואנים ודרשו מהם לרכך את מסע השמד על הספר העברי. העתונות הקדישה מאמרים רבים לנושא. הדעה שהובעה היתה, כי השפה היא מכשיר מתוך בעל כוח עצום. על ברכי השפה העברית גדל דור שלם בעל תרבות משלו, מושגים משלו. הספרות הזולה, ספוגת הסלנג עלולה להעביר פס שחור על-מה שהוקם בעבודה מייגעת וזיע.

האדם השלישי, היבואן, טוען כי אין לו כל ענין בהדחתו של הספר העברי. אך הרעש סביב הפרשה הוא מוגזם, לדעתו. קוראי האנגלית נשארו נאמנים לשפה האנגלית, העדיפו תמיד לקרוא את הרומנים המפורסמים בשפת המקור, יקראו אם ירצו בכך, גם רומנים מסוג זול. לעומתם, אלה שאינם יודעים את הא.י.ב.י. לא ילמדוהו בן רגע רק על-מנת שיוכלו לקנות רומן אמריקאי במחיר זול.

לדעת היבואן, אוהבים הילדים תמונות מצוירות מלאי הרפתקאות ובידור, עובדה שאין בכוח הסופר העברי לשנותה. דוגמה ברלסת לסלידתו של הילד מהחומר היבש והרציני המוגש לו שנים על גבי שנים: הנהירה ההמונית אחר סיפורי מלאי ההרפתקות של גאל מוסינזון, חסמבה.

אך הבעיה חמורה יותר. הרגל שהתשר בארץ לחקות את מעשיו, מנהגיו של האמריקני, את המנע הראשון הביא לארץ הקולנוע. הוא סיפק במשך שנים חומר רב שהיה בכוח לשנות במדה מסוימת את אופיו, מנהגיו של החושב הארצי-ראלי. הוא ראה פעמים כה רבות על הבד את האמריקאי האופייני. הוא למד ממנו את כל מויתיו הטובות והרעות גם יחד, החל במשך הזמן לשאוף להגמות אליו, להיות כמוהו. כל זה התבטא במלבושים, דרכי הליכה, דיבור. עתה הגיע תורו של הספר האמריקאי הזול, הנקרא במליונים על ידי אורחי ארצות הברית חסרי הסבלנות והכרוזים. חבורות הכיס, המספרות בין השאר על פושעים, פרוצות הגנויות, בלשים מאוהבים ברוצחות, רק יוסיפו שמן על מדורת החקיקה. אומר קורנפלד: "אינני בטוח אם האמריקאים לא יגרילו לעשות, יתחילו לחלק חנם את ספרי הכיס".

• מכת, קרן-השואה.

מערכת "העולם הזה"

פונה אל קוראיה לשתף פעולה לגיווי

ג'י'פ' מס' ת 6027

שנגב ע"י חבורה שפלה ביום הרביעי שעבר לפני בנין המערכת, רח' גליקסון 8, תל-אביב, בשעת הגניבה היו לג'יפ' הסימנים הבאים, שהוחלפו אז שוב מאז, בחלקם או כמלואם:

שמש קדמית: מימין המלה "עליונות" באותיות לבנות גדולות, משולש לבן עם קו, העולם הזה" בצבע אדום. בצד שמאל השמשה שבורה.
צבע: ירוק כהה, עם כתמים ירוקים-בהירים מלפנים ומאחור.
מלפנים: סומבון גדול, מכסה את שני הגלגלים הקדמיים, בצבע ירוק בהיר, שני מוטות דגלונים על שתי הכנפיים (במקרה שמוטות אלה הוסרו, נשארו על הכנפים חורי הברגים). הפנס הגדול השמאלי היה עמום בשעת הגניבה.
מאחור: הגלגל החמשי, מוברג בשלושה ברגים. משמאלו מיתקן ירוק-בהיר מרובע להחזקת גריקן, בתוקן גריקן חלוד.
הגג: ברונט בצבע רגיל, מכסה את כל הצדדים. הדלתות עשויות מברונט. בשתי הדלתות ומאחור חלונות פתוחים עם סורג ברונט. בדלת השמאלית קרוע הסורג.
כפנים: ריפוד ירוק לכסאות. חור בתחתית בין שני הכסאות הקדמיים. מד-המהירות ומודד הדלק אינם פועלים. בספסל האחורי חסר ריפוד משענת הגב.
מנוע מס' 409351, תוצרת פורד אמריקה, שנת הייצור 1942.
5 צמיגים כמצב בינוני ורע.

כל הגורם לגילוי הג'יפ' וכן ואו להרשעת גונביו.
יבוא טל שכרו המתאים

כריכות ל"העולם הזה"

א. הגנו מודיעים בזה לקוראים המעוניינים בכריכת גליונותיהם, כי המספרים:

657, 658, 668, 676, 677, 678

אזלו לחלוטין בארכיונו.

ב. אנו מבקשים שוב לא לשלוח צ'קים או המחאות דואר ללא צורך כתובת השולח.

מדור הכריכות

סגנארל בעל כרחו

בשנת 1666 הציג מולייר בתיאטרונו בפריס את המחזה המיוזנרופ (שנוא האדם), הנחשב כיום ליצירתו הגדולה ביותר. כמו יצירות מופת אחרות רבות, לא זכה גם מחזה זה להצלחה מיידית אצל הקהל. היתה זו קומדיה אמיתית, הקרובה לטרגדיה — דו"ח חייכני, אך עגום על מהותו של האדם.

היתה סכנה כי המיוזנרופ יוסר מעל הבמה לאחר מספר קטן של הצגות, ומולייר, שהיה בראש ובראשונה שחקן ומנהל תיאטרון, ניסה להציל את המחזה על ידי תחבולה מחר' כמת: הוא כתב מהתלה קלילה על הנושא החביב עליו: רופאים. נתן אותה בתוספת למיוזנרופ. באופן כזה יכול היה להמשיך בהצגת המחזה החשוב בפני קהל שבא ברובו לראות את המהתלה מועטת הערך.

הרופא בעל כורחו, כך נקראת המהתלה, מספרת אודות חוטבי-עצים בשם סגנארל, (אחד השמות האהובים של מולייר, מופיעים באחדים ממחזותיו). עקב תעלול אשתו של סגנארל, חושבים אותו לרופא. למרות שהוא מכחיש את הדבר, מאלצים אותו, באמצעות מכות מקל, להודות בכך. סגנארל מקבל על עצמו את הדין, מתחיל למצוא ספוק בתפקיד של רופא (בעיקר של לבבות אוהבים).

משחק ללא משמעות. המחזה נכתב מבלי כל יומרות ספרותיות. מכיל סידרה של בדיחות פשוטות ומשעשעות ובכדי להציגו היום בהצלחה יש לתת לו לברש חדש. אכן הוא, ובן זוגו ביצירות מולייר, תעלולי סקאפין, שמשו עילה להצגות מפוארות ומרובות המצאות בימתיות על במות רבות.

רופא בעל כרחו הוא, אפוא, מחזה לבמאי, ואילו רפאל קלצ'קין, שכיים את המחזה בהבימה, הוא במאי מתחיל, סירון העושה את צעדיו הראשונים במקצוע קשה ומסוכן. יתר על כן נטל על עצמו את התפקיד הראשי במחזה, בעל כרחו, כיון שלא מצא שחקן אחר מתאים, לדעתו. באופן כזה נאלץ קלצ'קין לביים את עצמו, משימה קשה ביותר בהתחשב בעובדה שכשחקן הוא נזקק חמיד לריטון, ומשחקו חסר משמעות עצמית.

כיון שבקומדיה, כל בדיחה דורשת תכנון מדויק, הן מבחינת התנועה והן מבחינת הדבור, דבר שקלצ'קין הבמאי-השחקן לא הצליח כלל להשיגו, וזו הוללותו של מולייר רק למעט מאד תגובות-צחוק. אם בכל זאת היה יופי מסוים להצגה, יש להודות על כך לציר אנטול גורביץ, שהוציא מתחת ידיו תפאורה מעניינת ויפה.

מותו של שחקן

כשבאו מיטל וסילטיל, שני הילדים גבורי מחזהו של מוריס מטרלינק הצפור הכחולה לג'הדן, מצאו שם את סבא שלהם, הסובל ממחלת השגרון.

שחקן תיאטרון הבימה, אברהם ברץ, אשר מילא במחזה את תפקיד הסבא לא סבל משי גרון. היה לו לב חלש. בראשית השבוע, ערב אחד סיים את השתתפותו בהצפור הכחולה, חזר לביתו שברחוב פרוג 27, הלך לישון. אין זה קל לעמוד לילה לילה על הבמה ולחזור, לעתים במשך חודשים רבים, על אותן השורות, על אותם המשפטים. לזכור שהקהל רואה את המחזה בפעם הראשונה, בשבילו זוהי חתייה, גם אם השחקן כבר הגה את שורותיו מאות פעמים.

הצגה הולכת והצגה באה, התיאטרון לעולם עומד, ובעוד מחזה אחד עומד לרדת מן הבמה, כבר מכינים את המחזה השני בשעה 9.30 צריך היה אברהם ברץ להשתתף בחזרה מחזה חדש של תיאטרון הבימה, פרי עטו של המחזאי היהודי אברהם גולדפדן. היא אכל ארוחת בוקר, קרא בעתון, עיין אף בבקורתו של ד"ר חיים גמזו איש הארץ על ד"א דאק שהוצג בתיאטרון הקאמרי. לפתע לא עמד בו לבו. הוא קבל שבץ-לב. לאשתו, אינה גובינסקה, אף היא שחקנית הבימה לא נותר אלא לקרוא לרופא שיאשר את המות.

בשעות הבוקר, למחרת, נאספו שחקנים, סופרים, ידידיו של אברהם ברץ, רובם קשי' שים, בני דור הולך ומסתלק, אשר לח אותה ככרת דרך המצאת חובבים, באותו נוער ציונית ברוסיה, ועד עליה ארצה בשנת 1928.

נסתיימה דרכו של הבסלן (בהדבוק של אנסקי) אשר הלך לחפש את הצפור הכחולה בגן העדן.

הרופא בעל כרחו, מהתלה ב"צ מערכות מאת מולייר, מבוימת בידי רפאל קלצ'קין, בתפאורה של אנטול גורביץ, בתיאטרון הבימה.

א' ש' ס'

רמי צלצלו -

נשיא ישראל יצחק בן-צבי החל להת-עצבן כאשר קבוצה של צלמים ומסרטיס לא הרפו ממנו, ומחברי הממשלה החדשה שבאו לבקר, צלמו את האיש משך 12 דקה רצופות. נחם את הנשיא ראש הממשלה דוד בן-גוריון, אמר לו: "לו ראית מה עושים הצלמים בארצות הברית לטרומן, לא היית מתמרמר."

לפני הצבעת האמון בממשלה החדשה צלצל הפעמון במזנון הכנסת, החריד ממקומותיהם את מרבית כח"כים שישבו בו, פרט לאיש הפועל המזרחי אליהו משה גניחובסקי, שלא מש מכסאו. בתשובה לשאלתו של השר דב יוסף, שמהר לאולם: "אינך שומע את הצלצול?!", השיב איש המפלגה הדתית: "לא לנו מצלצל הפעמון."

עם מינויו של דב יוסף לשר ללא תיק, הסיר מעליו השר ללא תיק פנחס לבון את תפקידו המשידי הממשלה. הסיבה: הוא היה מועמד לנסיעה לרגנון, בירת בור-מה, לועדה של מפלגות סוציאליסטיות מכל רחבי אסיה. אולם, ברגע האחרון, נחשק לבון, לפנה, והחליף על ידי שר החוץ משה שרת, שיצמוד בעצמו בראש משלחת ישראל.

ד"ר זכמן וקסמן, חתן פרס נובל לר-פואה (עבור המצאת הסטרפומיצין) הודיע בניו-יורק כי תרם סכום כסף לסטפנוזית לשטח מחקר החידקים במכון ויצמן ברחובות. הסטפנוזית תקרא על שם נשיא ישראל הראי-שון, הפרופסור חיים ויצמן.

בקהיר הוצאו למכירה פומבית 80 מכוניות שהיו שייכות למלך הגולה פארוק. ביניהן אחת שהותקנה בה מטה כפולה.

פעאונ' בית לחם

הדעה שהובעה לא פעם על ידי מבקרים מחוץ לארץ כי באנשי התיאטרון בארץ דבקי כל התכונות הרעות של חובבים, מצאה חיזוק במקרה שקרה בשבוע שעבר בתיאטרון הקאמרי. בהפסקה שאחרי המערכה השלישית נחבר כי יצחק שילדה, המופיע במערכה הרביעית, איננו כלל בתיאטרון. שילח מהר אליו לביתו, גילה כי נדדם אחר הצהריים, ישן באין מפריע עד שעה מאוחרת בלילה. שילה מהר אל התיאטרון במונית, עלה על הבמה, שחק את תפקידו בלי איפור.

שתי יפהפיות איטלקיות פגשו ברחובות וינה, בעת ועידת השלום, את המשורר אברהם שלונסקי, שלבו זרועותיהן בדור רועותיו והחלו ללחץ אותו בדרכו לאולם ועידת השלום. שלונסקי, לא ידע במה זכה לכבוד, לא התבלבל, נצל את ההזדמנות לט-ייל בחברת נערות יפות. לבסוף התברר כי הכבוד היה מיועד לסינרור האיטלקי מילפי, הדומה בחיצוניותו לאברהם שלונסקי.

זו לא היתה התקרית היחידה שארעה לש-לונסקי בווינה בגלל קלסתר פניו המיוחד במינו, בטעות נחשב לחבר המשלחת המוני-גולית, הוזמן למסיבה של משלחות המזרח הרחוק.

אסתר וילנסקה, מנהיגת מקי-מהרה לבית הסוהר ביפו לבקר אסירים קומוניסטים שנודנו למאסר חדשים בעון עריכת הפגנה בלתי חוקית בצגרת. האסירים לעגו לב-שילאנסקי, היושב זה חדשים מספר באותו כלא. קראו לעומתו, שאלו אותו: "מדוע אין מנחם בגין בא לבקר אותך?"

באחד מעשרות הראיונות שמאריקין מוזהר, שחקנית הקולנוע רחבת הלב, מע-ניקה לעתונאים מדי חודש, השיבה לכשנש-אלה באיזה ארצות היתה רוצה לבקר: "איטליה, ספרד, קובה, סין, הודו, ארץ-ישראל" לעתונאי ששאלה למה היא רוצה לבקר בארץ, ענתה: "אני נוצריה אדוקה, רוצה לשמוע את פעמוני בית-לחם ונצרת."

הכריז ראש ממשלת הונגריה מתיאס (מתחילו רוס) ריקלשי, לשעבר מזכירו של גריגורי אבמייביץ' זינובייב (שהוצא להורג לאחר משפט הטיהור הסובייטי הרא-שון (1936) בוועידת עסקני המפלגה הקומו-ניסטית בבודפשט: "להונגריה היה מול, שסלנסקי וכנופיותו הפושעת נתגלו כעוד מועד. אחרת היתה ציכוסלובקיה הנוספת-סיטואיסית והונגריה מולדתנו היתה מוצאת את עצמה בין הפטיש והסדן."

מזל אחר היה, לדעת רבים, לרקושי עצמו, כיון שבעת משפט זינובייב ריצה חקופת מאסר של 15 שנה בכלא הונגרי, ניצל מהר-צאה להורג ברוסיה.

וינסטון צ'רצ'יל, ראש ממשלת ברי-טניה, עומד לפרוש מן החיים המדיניים. על כך יודיע ברבים מיד לאחר הכתרת המלכה בחורש וילי.

גם מפני גשם

— מגן —

הסוכר

נוסד ב'1934

רחוב הרצל 89, תל-אביב
טלפון 5473

פסנתרינו

קניה — מכירה — תקונים

כ ו ו נ י ם

וסמרמן את"ספיר
תל-אביב, רח' רש"י 9

מעט העלילה שבו לציונות. אין לקחת, על כן, למשהו רציני מבחינת ספור המעשה, בהקונצרט הגדול. מאידך, הקי טעים המוסיקליים, הארוכים מן הרגיל (אחד מהם: 45 דקות) מתוך הנטיה איגור לברו רודין, רומאו ויליה לצייקובסקי, מצולמים, על במת האופרה במוסקבה, בהצלחה יוצאת מן הרגיל.

המצלמה נעה על פני משטח הבמה במהירות ובזריזות, קולטת את הקטעים — המבוימים בדייקנות, מבוצעים בכשרון, על

סרטים

„חשמלית הקרויה תשוקה“

ארצות הברית היא מדינה פוררנית מטב עה, המתחילה רק עכשיו להתעמק בבעיות מיניות. ככל טירונים בכל מלאכה, גם מרבית הסופרים האמריקאים העוסקים בשאלות אלה, אינם מצליחים לחדור לעומק הבעיה, מרחפים על פני השטח. אחת התוצאות: רומנים זולים, ססגוני-עטיפות (ראה חקירה מיוחדת)

ויויאן די, מארלון בראנדו („חשמלית הקרויה תשוקה“)

על סט זהב: אונס

ידי אמנים ממדרגה ראשונה, מאות נצבים — בצבעים שכמותם רואים על הבד רק לעתים נדירות.

„טריפולי“

המנון של פלוגות הקומנדו האמריקאיות מכיל את השורה: „מארמונות מונטזומה ועד לחופי טריפולי“. הכוונה, בחלקו השני של המשפט, היא לפעולה צבאית אמריקאית, בשנת 1805, כנגד ערבי טריפולי שעסקו בשוד ים, עשקו את האניות האמריקאיות. לאחר שהופק סרט בשם ארמונות מונטזומה, אודות פלוגות קומנדו אמריקאיות, היה זה הגיוני שחברה הוליוודית מתחרה תוציא לאור סרט אחר, גם הוא על פלוגות קומנדו אמריקאיות, תכנה אותו טריפולי. מסופר בו על חאמה, שליט ערבי המולך שולל את הכוחות האמריקאים, אבל גופל בפח שטומן לו הקצין ארבראונן (ג'ון פיין) בעזרת אשה יפה ואצילה (מורין אוהרה). טריפולי מזכיר במובנים רבים, שורה ארוכה של סרטים זהים לחלוטין על אותו נושא, באותם צבעים רועשים, בהשתתפות אותם השחקנים. חסידי הצגות של הרוג'י-בכל-רעג ונסיכות מרוטות גבות, ישתעשעו.

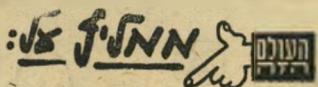
בקצרה

משפט ווינסלאו, אודות מלחמתו של נער אנגלי, שגורש מבית ספר צבאי על לא עוול בכפו, לטיהור שמו, רוברט דונת.

אהבה ללא מחר. סרט צרפתי-איטלקי, אודות אהבה אומללה של רוצח ומלצרית, מצולם על רקע רחובותיה וסמטאותיה של גינואה. איוה מיראנדה, ז'אן גאבן.

מבצע ציצרו. אחת הפרשות המרזות ביותר במלחמה העולמית: גניבת סר דות כמוסים של בנות-הברית על ידי שרות הרגול הגרמני, מסופרת בכשרון באחד מסרטי הריגול המעניינים ביותר. גיימס מייסון.

כולנו הרוצחים. סרט תעמולה גדול לבטול פסקיין המוות. אינו חוסך בגרי שות הקהל. המשך ידורב כוח למשפט צדק.

כולנו הרוצחים
מבצע ציצרו

כדורגל

צריך להחליף משהו

כאשר יצאו שחקני מכבי תל אביב, באמ צעיתו של יום סגרירי, את העיר בדרום לירושלים, לענו להם רבים, הבטיחו ליוצאים כי המטר שידר יבריה את השחקנים והקהל מן המגרש. אך המכבים, שהגיעו בשלש מוניות למגרש י.מ.ק.א., הזכירו לפסימיסטים כי באנגליה היו אוהדי הכדורגל מוכנים להרסיף שילינג על מחיר הכרטיס ובלבד שיוכו למגז אויר נאה כזה.

מכבי ירושלים, מאחרוני ליגה ב', העז להזמין אליו את אלוף הליגה הראשונה, למ' כור 3000 כרטיסים לקהל צמא כדורגלי, הור פיע, לכבוד התחרות בתלבושת חדשה. התל אביבים, שלא ביקרו בבירה זמן רב, החליטו להשאיר רושם טוב, הביאו עמם, ליתר בטחון, את שוערם מס. 1, אברהם בנדורי, שקיבל חופשה קצרה כדי לתת אפשרות לפילה שפירא הצעיר להראות כוחו נגד קבוצות בינוניות (העולם הזה 791).

פילה, שמילא את תפקידו בלי הצלחה במח צית הראשונה, הוחלף בכדורגל, לא הסתיר את שמחתו האישית כאשר האחרון ספג שער ברבעים הראשונים של המחצית השנייה. התוצאה שמדה אותו רגע על 3:4 לזכות מכבי תל אביב אישרה שוב את העובדה כי לאורך ישראל אין הגנה ראויה לשמה, לפחות לא בהשואה לחלוציה המצוינים.

הירושלמים, לא האמינו למבצעי רגליהם, קיוו ליצור סנסציה. אך תלוצי תל אביב החליטו לטשטש את הרושם הרע של חבריהם המגינים, החזירו לרשת שלושה כדורים, שלא באו מרגליו של שיע גלור, שהוחלף בהפסקה, לאכזבת הקהל.

האלפים, שעמדו תחת גשם שוטף, הסתפקו בעשרת השערים, במשחק התכסיסי של האורחים, לא התאוננו גם כשנאלצו להחליף את מלבושיהם הרטובים. העיר סקרן: „לכדורגלני ירושלים לא תועיל החלפת הלבושות. הם צריכים להחליף את שחקניהם.“

שיאים

ספורט משוגע

במשחקים האולימפיים של 1924 שהתקיימו בפריס, הוהים את הקהל ספרינטר אנגלי בעל אף מאורך שגבר בריצת מאה מטרים על כל רצי העולם. ביניהם הפאבוריטים מארצות הברית. הרולד אברהמס, יהודי, לא זנח מאז את הספורט, הפך לאחד המומחים הגדולים בעולם לאתלטיקה קלה. השנה שדר אברהמס למליוני מאוינים את מהלך התחרויות באולימפיאדת הלסינקי, כשהוא מנחש לפני כל מפגש, בהצלחה, למי יהיה הנצחון. אברהמס הוא עתונאי ספורט מושלם, כתב ספרים מדעיים. אך מעל לכל

ויה. אך הצעיר הצליח. הוא רץ אל קצה הצוק, בצע קפיצה מושלמת-סגנון.

פריס-וינה על ידיים. אברהמס גילה כי ברוסיה, לפני 21 שנים, התנהל קרב של סטירות לחי מצלצלות בין שני תושבי קולחוז. הקרב שנמשך 30 שעה, התנהל על ידי שלשה שופטים שונים, הסתיים לבסוף בחיקוק. בארצות הברית החליט ג'ו הלן, בשנת 1900, לרוץ 100 מטרים אחורנית. הוא חתך את הסרט בגבו בזמן של 13.2. למבצע המופלא ביותר נחשבת הליכתו של צעיר אוסטרי מוינה לפריז, על ידיים. הוא עבר את המרחק של 1401 ק"מ ב-55 ימים. אברהמס תמה מדוע קפץ טומי ברנס מגשר רונקורן (26 מטר) שחה עד ליברפול, הלך כרגל ללונדון, סיים בקפיצה מגשר-לונדון. כשישאלוהו, ענה: „רציתי רק לראות אם איכז לעשות זאת.“

טנים

תשלום פעוט: גביע

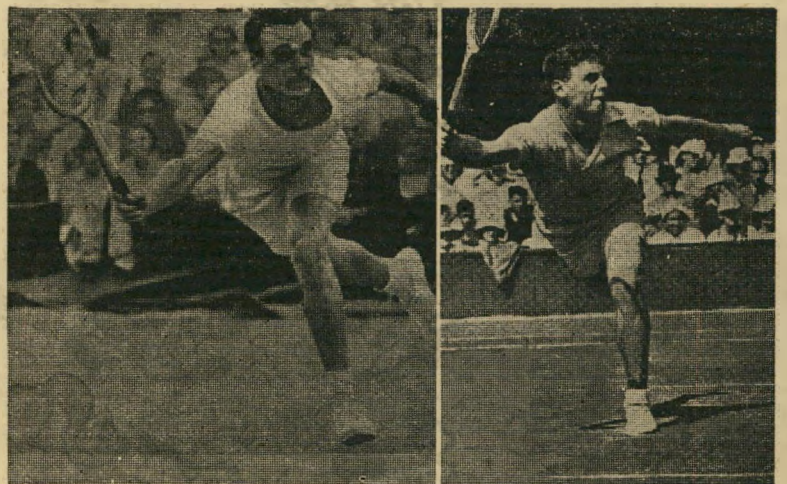
באוסטרליה מתהלכת אימרה מפורסמת: אין צורך ליצור מחבטים, האוסטרלים גרים אתם. אכן, טנים הנו ספורט שכמעט ואין תושב איבשת החמישית שלא התנסה בו. בבתי ספר, מכללות ובתי חרושת מתרוצצים מאות אלפי איש, בזמנם הפנוי, על מגרשי החמר, הדשא, חובטים בכדור הלבן, משתדלים להעבירו אל שדה היריב.

מתוך האלפים יצאו גם אלופים. כמה בחורי מכללות מוכשרים, שהופיעו לאחר מלחמת העולם השנייה לתחרויות וימבלדון דיגדו את האמריקנים, הוכיחו להם מה שעלול להתרחש בעתיד הלא רחוק. אחד מהם היה פרנק סדג'מן, אדמוני נמוך קומה וזריז שעלה ל-פסגת ההילה בשנתיים האחרונות.

סדג'מן זכה כמעט בכל אליפויות אירופה, הדביר את האמריקאים על אדמתם, עזר לאוסטרליה לזכות בגביע דיוויס בפעם העשירית (לעומת 17 הזכיות של אוצרות הברית, 9 של בריטניה, 6 של צרפת).

נצחונותיו המשכנעים בווימבלדון, העלוהו לפסגת ההילה, הניעוהו לעיין היטב בהצעות המושכות לעבור למקצוענות, לערוך סיבובי עולם בחברת האמריקאים המפורסמים סד שרד, פנציו סגורה, פנציו גונולס, לצבור הון תועפות.

סדג'מן החליט לסיים תחילה את משחקי דיוויס בהם תיפגש, במשחק הגמר, ארצו עם ארה"ב, למסור את תשובתו רק לאחר מכן. אך בעוד הכל בטוחים בנצחונה הקל של אוסטרליה, גרם לפני שבועות מספר אמריקאי שחרחר בן 34, ויק סייס, להפתעה מרעשה. הוא ניצח את ענקי אוסטרליה: את סדג'מן וקן מקריגור באלופות ויקטוריה, שינה על ידי כך את דעתם של המומחים, אילץ אותם להסכים כי הקרב יהיה קשה, כמעט שקול.

פרנק סדג'מן, ויק סייס

ביבשת אלופים, סיבוביים קלושים

התחרויות, הכוללות שלשה משחקי יחידים ומשחק זוגי, תרתקנה השבוע את מחצית היבשת אל מקלטי הרדיו בשידורם מאדיליד, בירתה של אוסטרליה הדרומית. השאלה לה יענו המבטים: הישאר הגביע באוסטרליה או יטוס בגמר התחרויות לארצות הברית?

(*) נתנם על ידי קולונל אמריקאי, דוויס פולי דיוויס, בשנת 1900, לאליפות עולם קבוצתית.

תוצאה אחרת, קצת יותר משוכללת: חשמלית הקרויה תשוקה.

כאשר הוצג המחזה חשמלית הקרויה תשוקה מאת סנסי (ביבר הזכוכית) חילאמו על במת ניו יורק, זכה להצלחה גדולה בקרב הקהל, אשר הושפע מן הבמאי המצוין של אליה קאן; משחק של מארלון ברנדו, שאר חברי הלהקה; התפאורה היפה של ג'ו מלזיני, הסגנון, הפיזיקי-כמעט של המי חבר; התמונות המפולפלות בסרטי בין היתר: אונס ריאליסטי מאד (עד לנקודה מסוימת).

היה ברור כי מחזה סנסציוני כזה יתורגם במקום או במאוחר ללשון הקולנוע, ימשוך את הצופים בכל העולם כמו שדבש מושך זבובים.

מחר: לשונו המשקה. לצורך העברת המחזה אל הבד הובאה מלונדון ויויאן לי, למלא את תפקיד בלאנש דיוואה, גבורת הספור רמעיצי. בלאנש היא בת למשפחה דרומית-אמריקאית שירדה מנכסיה. היא היתה לז, ה בבית-ספר, פיתחה נערים צעירים, פוטרה בשל כך מעבודתה. גם העובדה כי נשאה לגבר בעל נטיות הומוסקסואליות (היא גלתה אותו לילה אחד במטה, בחברתו של גבר אחר) עזרה לערער את שחי משקלה הנפשי והגופני.

היא הפכה להיות פרוצה, גורשה מעיר מיר לדתה, בלית ברירה אחרת באה לגור בבית אחותה הנשואה (קים האנטר), באחד משכנות העוני בעיר הגדולה. שם, בניו-ארליאנס, פגשה בגיסה, סטגלי קובלסקי (מארלון ברנדו), פועל גם רוח ופשוט, שאינו מהסס לעשות שני דברים: א. לספר את האמת על עברה של בלאנש; ב. לאנוס אותה. אין כל פלא, איפוא, שבלאנש משתגע מכל הדברים הללו, בדיוק כמו שהקהל משתגע מבלאנש.

תפז על טס זהב. כל המטעמים הופלים הללו מוגשים על גבי טס זהב: משחק משובח, ביחוד מצד בראנדו, האנטר ומאלדן. שלושתם משחקים באותו כוח וכשרון שהפגינו על הבמה. כי הסרט אינו יותר מאשר מיאסטרון מצולם והבמאי לא ניסה כלל לחרוג מן המסגרת שיצר אותה הוא עצמו לראשונה על במת ברודוויי, לפני ארבע שנים.

„הקונצרט הגדול“

כל מפיק סרטזמר אמריקאי סבור כי רסיסי העלילה הבוודיים בין הפצצות המוסיקליות והרקודיות חייבים להיות מוקדשים לענייני מין. מפיק סרטזמר רוסי מקדיש את

• מאורע זה, המוזכר במחזה ברודוויי (שאינו עובר צנזורה), הושמט מן הסרט.

מאונן

מאונך

אליפות התשבץ 1953

תלדש מס' 1
התשבץ המצויר

הכתובת :

השם :

- תנאי ההשתתפות
- גורר את התלוש, מלא בו את שמך ואת כתובתך באותיות ברורות, צרף אליו את הפתרון ושלה אותו למערכת העולם הזה, ת.ד. 136, תל-אביב. ציין על המעטפה באופן ברור : אליפות התשבץ, מס' 1.
 - קורא שיפתור נכונה את כל שמונת התשבצים של התחרות, יזכה בתואר רבן-התשבץ ויקבל תעודה מתאימה.
 - בין הרבנים תיערך תחרות גמר, אשר הוזה בה יזכה לתואר אלוף-התשבץ. שני הבאים אחריו יזכו לתוארי סגנים. האלוף יקבל את הגביע הנודד. הסגנים יקבלו מדליות.
 - אם לא יפתור אף קורא אחד את כל שמונת התשבצים יוענק התואר לפי חישוב נקודות.

